

**Antakya ve İskenderun meselesi hakkında Hariciye vekili Dr. Tevfik Rüştü
Arasın beyanatının tasvib edildiğine dair**

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 3/XII/1936 - Sayı : 3475)

**No.
958**

Antakya ve İskenderun meselesi hakkında Hariciye vekili Dr. Tevfik Rüştü Aras tarafından Büyük Millet Meclisinin 27 - XI - 1936 tarihli iğtimasında vaki olan beyanat müttefikane tasvib edilerek ruznameye geçilmesine karar verilmiştir (Cild 13 - Sayfa 70 : 79).

27 teşrinisani 1936

Arkadaşlarım,

Bu gün size İskenderun ve Antakya meselesinin ne halde bulunduğundan bahsedeceğim. Her şeyden evvel, her gün bana her rast geldiğiniz her yerde hep bu meseleyi sorduğunuzu düşünerek ne kadar sabırsızlıkla beklediğinizi bildiğim bu husustaki izahatımın bir az geçiktiğinden dolayı mazur görmenizi rica edeceğim.

Büyük Şefin, bu meseleye dair sarih beyanatını duyduktan sonra Cümhuriyet Hükûmetinin bu işle, nasıl can ve başla iştilal etmekte olduğunu söylemeğe lüzum var mı?

Harbi umumî felâketinin başımıza yığıdığı ve tasfiyesini neslimize bıraktığı bin bir türlü elemli hesaplarını, Moskovada, Ankarada, Lozanda ve onları takib eden konuşmalarda ve konferanslarda, görüşerek ve eski anlaşmazlıkların yerlerine sağlam dostluklar ikame ederek hallettikten sonra İskenderun ve Antakya mukadderatının henüz tatbikatta esaslı bir şekilde bağlanmamış olması, Türk milletini gece gündüz düşündüren tek millî mesele olarak ortada duruyor. Bu işin sona kalması nazarımızda ehemmiyetini diğer hallolunan işlerimizden farklı olmasından asla değildir.

Büyük Meclisin yüksek azasına hariciyenizin takdim ettiği bir ve iki numaralı beyaz kitablar, bu işle 1921 den beri şaşmaksızın mütemediyen iştilal ettiğimizi açık gösteren vesikalarla doludur.

Taahhüdlere riayeti seven ve isteyen Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti dostluğuna ehemmiyet verdiği Fransa ile konuşmak suretile, bu Türk mntakasının; mümkün olsaydı biran bile mahrum olmasına riza gösteremeyeceği; hürriyet ve istiklâline, komsuları olan Suriye ve Lübnanla birlikte tekrar kavuşmasını bekliyordu.

Azrettiğim beyaz kitaplardaki vesikalara şöyle sadece bir göz atanlarca ayan olsa gerektir ki her vesikada ve her vesile ile bu görüşümüzü tasrihtenasla fariğ olmadık. Son günlerde teati edilen notalar muhteviyatı bu hakikati açık göstermektedir.

İskenderun ve Antakya meselesi hakkında Paris Büyük Elçimiz marifetile Fransa Hükûmetine verilen 9 teşrinievvel 1936 tarihli notada: Milletler cemiyeti konseyinde tarafımdan ve Fransa Hariciye müsteşarı M. Vienot tarafımdan yapılan beyanata işaret edilerek Fransa Hükûmetinin Suriye ve Lübnan ile yapmakta olduğu muahedelere mümasil bir muahedenin İskenderun ve Antakya mntakaları Türk ahali ile de müzakereye Fransanın âmâde olup olmadığı hakkında ne karar itti-haz edeceği sorulmuş ve bu sualin iradında âmil olan esasatı hukukiye müemelen ifade edilmişti.

Bu notamıza Fransa Hükûmeti 10 teşrinisani 1936 da cevap vermiştir. Bu cevabın ihtiva ettiği başlıca noktaları hülâsaten arzedeceğim.

1 - Fransa Hükûmeti 1921 itilâfnamesi çerçevesi dahilinde müzakereye âmâdedir.

2 - İtilâfname ahkâmını, Fransa İskenderun sancığına Suriye Devleti çerçevesi içinde bir hususî idare bahşetmek suretile tatbik etmiştir.

3 - Fransa, 1921 tarihli Ankara itilâfnamesini, 25 nisan 1920 tarihinde kendisine Suriye için verilen Mandaya istinaden yapmıştır.

4 - 1922 tarihli Manda yasası Suriye ve Lübnan namile andığı iki Devlete karşı Fransanın, bunları istiklâlê doğru götürmesi ve bu memleketlerin her hangi bir suretle parçalanmasından ve kiralanmasından vikayesi gibi veeibelerini tesbit etmiştir.

5 - Fransa Hükûmetinin, Ankara itilâfnamesinin İskenderun Sancığına mütedair hükümlerini tatbik için aldığı tedbirler bu Manda yasası esasları dahilindedir.

6 - Mandatar sıfatı ile şimdye kadar deruhte ettiği taahhüdlere Suriyeye devrederken Fransa Hükûmeti, gerek Suriye ile yaptığı bir anlaşma sırasında ve gerek bu münasebetle her hangi bir ahar Devletle yapacağı müzakereler esnasında Manda yasası ahkâmından dışarı çıkamaz.

Bu itibarla Suriyenin istikbali mevzu bahis olduğu şu sırada Fransa Hükûmeti, Suriye Hükûmeti namını aldığı 1921 deki taahhüdlerinin fevkinde taahhüdlere girişemez.

7 - Suriye cezasından olan Sancak ile ayrı bir ittifak muahedesi akdetmek, fiilen ve hukukan üçüncü bir Devlet tesisi suretile Suriyenin parçalanması demek olur ki bu da Manda yasasına muğayirdir.

8 - 1921 itilâfnamesi, Sancığa, Suriye haricinde siyasî bir varlık imkânını derpiş etmemiştir.

9 - Fransa Hükûmeti bu hususta Türkiye ile görüş teatisine memnuniyetle âmâdedir ve bu müzakerelere Suriye Hükûmetinin salâhiyettar mümessillerini iştirak ettirmek hakkını Fransa muhafaza eder.

Fransa Hükûmetinin bu notasına Paris Büyük Elçimiz vasıtasile 17 teşrinisani 1936 tarihinde müdellel bir cevap verildi. Bu cevabımızın dayandığı başlıca esasları da hülâsaten Yüksek Meclisinize arz ediyorum :

1 - Milletler cemiyeti paktını ihtiva eden Versailles muahedesinin akdi esnasında Suriyedeki vaziyet, bir askerî isgalden ibaretti.

Bu tarihte Türkiyenin Suriyedeki hâkimiyeti, hukukan mahfuz bulunuyordu.

2 - 1920 de San - Remo da Fransa mandasına tevdiî kararlaştırılan Suriye sırf coğrafi bir ifadeden başka bir şey değildi ve bunun hududları takribî bir surette bile tahdid edilmemişti ve edilmezdi. Çünkü Türkiyeden ayrılacak arazi henüz hukukan meçhul idi.

3 - 1921 de Suriye namını taşıyan siyasî bir birlik mevcut değildi

Türkiye, 1921 itilâf ve Lozan muahedenamesile çizilen hatın cenubunda kalan arazinin bir kısmını şartsız ve diğer bir kısmını bu vesikalarda zikredilen şartlar dahilinde terketmiştir.

4 - Lozan muahedesinin 16 nci maddesi, Türkiyenin bu arazi üzerindeki hâkimiyetini sırf alâkadarlar lehine olarak terkettiğini tasrih eylemiştir. Buna nazaran Fransanın Suriyedeki otoritesine nihayet verildiği takdirde, 1921 ve 1923 mukaveleri ile şarta muallâk olarak terkedilen bu arazi hâkimiyeti, ancak İskenderun ve Antakya Tal' ahalisine intikal edebilir.

5 - 1922 Manda yasasında İskenderun ve Antakya sükût ile geçilmiştir. Bu sükûtta maksud, işbu muntakaların Suriye ve Lübnan tabirleri haricinde bıraktığı ise bu hal 1921 ahidnamesi ahkâmına muvafıktır. Değilse bu mukaveler muğayirdir.

Fransız notası bu ikinci şıkkı benimsediği görülmektedir. Halbuki böyle bir tefsir, ahdi nakzetmek demektir ki bu takdirde Türkiye, kendisini, 1921 Ankara mukavelenamesi heyeti umumiyesinden ve 1923 Lozan muahedesinin buna müteallik ahkâmından beri addetmek zaruretinde kalır.

1921 imza protokolünde, Fransa delegesinin İskenderun ve Antakya muntakası için Türk bayrağını ihtiva eden bir bayrağın kabulündeki faydayı tasdik etmiş ve bunu temin için Hükûmeti nezdinde teşebbüs yapmağı vadeylemiş olması ve bunun Lozanda hiç bir kaydı ihtirazi serdedilmek-

sizin teyid edilmiş bulunması, İskenderun menatıkına kabul edilen rejimin mahiyetini göstermek için güzel bir delil teşkil eder.

6 - Manda yasası ve 1930 teşkilât kararnameşi, Türkiye Hükûmetinin muvafakati alınmaksızın tanzim edilmiş olduğundan, Türkiye bunlara muhatap olamaz.

7 - 1921 tarihinde Suriye namı altında siyasi bir teşekkül mevcut olmadığına nazaran mukavelede mevzubahs edilen muhtariyet, mevhum bir Suriye Devleti gerçevesi dahilinde değil, ancak Fransız otoritesi gerçevesi içinde derpiş edilmiş ve Suriye ve buna müşabih diğer teşekküller gibi istiklâl namzed addedilmesi tabii bulunmuş olan bir muhtariyettir.

8 - Her hangi bir Devletin diğer bir Devlete karşı olan taahhüdlerini, o Devletin rızasını almadan ahar bir Devlete devretmek mümkün değildir.

Esasen İskenderun sancığı hiç bir zaman Fransaya ilhak edilmiş değildir ki bu gün Suriyeye ilhak edilebilsin.

9 - İskenderunun ve Antakyanın istiklâli, Suriyenin parçalanması mânasını tazammun etmez: zira bu yerler üzerinde Türkiye; Suriyeye hiç bir hak tanımış değildir ve şurası da kayde şayandır ki yeni muahede ile Suriye camiasına ithal edilen Alevî ve Cebeli - dürüz Hükûmetleri, İskenderun haricinde Suriye vahdetini yeniden temin etmiş oluyor.

10 - Suriye ve Lübnanın istiklâl kavuşmaları, Türkiye Cümhuriyetinin her zaman ilân ettiği prensiplere uygundur ve Fransanın aldığı karar hakikaten takdire şayandır.

Türkiye Hükûmeti komşusu Suriye ile münasebatının çok hayırlı bir şekilde tecelli edeceğinden şüphe etmez.

İskenderun ve Antakya hakkındaki Türk noktai nazarı, Türk ve Suriye milletleri arasında hakiki bir dostluğun mevcudiyetine hiç bir suretle mâni teşkil etmez. Bilâkis bu dostluğun takviyesi için bir unsur olur.

Bir çok fedakârlıkla şimdiye kadar elde etmiş olduğu haklardan ve bunların icabatı tabiiyesinden Türkiye Cümhuriyeti vazgeçemez ve bu hakların mahiyetlerinin şu veya bu şekilde değişmesini de kabul edemez.

11 - 1922 yasası ve 1930 teşkilât esasiyesini, Fransa Hükûmeti ilk defa olarak ileri sürmektedir. Bu iki vesika, Fransanın, Türkiyeye evvelce vuku bulan taahhüdlerinden açıkça nükülünü tazammun eder. Fransa Hükûmeti bunları serdeylemekte devam ettikçe, Türkiye, mevcut mukavelelerin heyeti umumiyesinden kendini beri addetmeğe mecbur olacaktır. Yalnız bu son haldedir ki yeni müzakerata, Suriye delegelerinin iştiraki ihtimali derpiş edilebilir. Çünkü o zaman iki memleketi ayıracak hudud hattını müştereken tesbit etmek lâzım gelecektir.

Bu acı ihtimalleri bertaraf etmeği cidden arzu eyliyen Cümhuriyet Hükûmeti, iki tarafça hiç bir kaydi ihtirazî tahtında veya evvelden kararlaştırılmış bir fikirle olmaksızın, meselenin heyeti umumiyesi hakkında müzakerata başlanmasını Fransa Hükûmetine teklif eylemiştir.

Şimdi hülâsasını söylediğim notalarımızda görülüyor ki davamız bir arazi (revision) u meselesi değildir. İstedığımız muahedelerle bizim ve Türk halkın kazandığı hakların filî ve amelî teminatını korumak ve Türk mmtakasının haklarının muahedelerle temin edilmiş olan inkişafını görmektir.

Hulâsa: şurasını hemen tasrih etmeliyim ki işi bilenler arasında teati edilen bu notalarda esaslı delillerimizin ancak bir kısmını söylemiş bulunuyoruz. İktisadî bakımdan olanlara daha temas etmedik. Manda şartlarını ifade eden vesika ile 1923 de tekrar müteaddid vesikalarla teyid edilen 1921 muahedesinin mukayese ve tetkikma girişmeyerek işaretle iktifa ettik. Meselâ; 1921 muahedesinin yedinci maddesinin son fıkrası; sancakta resmî dilin Türkçe olduğunu sarahatle bildiriyor. Manda şartlarını gösteren vesikanın 16 ncı maddesi de Suriye ve Lübnanda resmî lisanın Fransızca ve Arapça olduğunu tasrih ediyor ve yine 1921 mukavelesine bağlı ve onun esaslı parçalarından birini teşkil eden imza protokolünün 7 nei, 8 nei, 9 neu ve 10 neu fıkralarında İskenderun limanında Türkiyeye tanılan haklar arasında Türkiyeye kâfi bir sahanın uzun müddetle kiraya verileceği açıkça ifade edilmiştir. Manda şartlarını beyan eden vesikanın dördüncü maddesinde ise, Mandater Fransaya Suriye ve Lübnanda hiç bir sahanın kira ile başka bir Devlete verilmeyeceğini temin etmek vazifesi veriliyor. Bu başkalıklar İskenderun ve Antakya ve havalisinin Manda şartlarını tevsik eden ahkâma

dahil bulunmadığı binaenaleyh Sancak mıntakası 1921 muahedesile istiklâl kavuşmak üzere ottonomiye tâbi olduğu için bahse karıştırılmadığını bizimle kabul etmek tabiidir. Aksi takdirde bu mü tearız ahkâm biri birini ifna ederek bizim muahedemizin ortadan keyfi olarak kaldırılmış olduğunu anlamaktan başka bir çare ve izah bulunabilir mi?

Bu sonuncu takdirde ise 1921 muahedesine mevzu olan bütün meseleler olduğu gibi ağıkta durmakta ve bir hal şekli beklemekte bulunuyorlar demektir. Asamble münasebatile Cenevrede bulunduğum sırada yaptığım mülâkatların ve temasların neticesi olarak avdette Ankarada bu millî meseleimiz için Fransa ile aramızda konuşacağımızı tahmin ediyordum. Beyaz kitablarda gördüğünüz gibi müzakere yerine notalar teatisi ve münakaşa oldu. Bunların da dostane bir hava içinde cereyan ettiğini ayrıca kaydedirim. Bu mühim mesele tabiatile böyle sürüncemede ve münakaşa halinde kalamazdır. Fransa Büyük Elçisi iki gün evvel, tercihini bize bırakmak suretile, Hükûmetinin iki teklifini ifade etti. Bunları da işte aynile arz ediyorum.

10 teşrini sani tarihli notasile Fransa Hükûmeti İskenderun meselesindeki hukukî vaziyetini, gerek Manda yasasile bağlı bulunduğu Milletler cemiyetine karşı gerek Ankara itilâfnamesi mucibince deruhde ettiği hususî mecburiyetler itibarile Türkiyeye karşı tesbit etmiştir.

Evvelce verilmiş olan izahat sayesinde Fransa Hükûmeti mevzubahs muhtelir taraflar için mucibi memnuniyet bir uyuşmağa âtideki iki usulden birinin kabulü suretile varılabileceğinde şüphe etmez.

1 - Türkiye Hükûmeti Mandanın iptidasından beri tatbik edilmiş olan sancagın siyaseten Suriye tebaiyeti meselesini ortaya atmadığı takdirde Fransa Hükûmeti, işbu mıntaka Türk unsurlarının lehine olarak 1921 itilâfları çerçevesi içinde Türkiye Hükûmetince serdolonması şayanı arzu telâkki edilen teminatın tetkikına derhal başlamağa hazırdır.

2 - Türkiye Hükûmeti sancak için meselâ Suriyeye karşı istiklâliyeti ihtiva eden yeni bir yasa talebinde ısrar ettiği takdirde mesele Mandater Hükûmet sıfatile Fransa Hükûmetinin salâhiyetini teca-vüz eder. Böyle bir halde Manda yasasını tefsir etmek ve salâhiyetle rey vermek hakkı Milletler cemiyeti Konseyine aiddir.

Bu iki telkin, aynı zamanda Türkiye ve Fransa ile elyevm Fransa Cümhuriyeti otoritesi altına konulmuş olan memleketleri alâkadar eden bu meselenin hallinde yegâne ilham kaynağı olması lâzımgelen dostluk zihniyeti dairesinde yapılmıştır.

Bunun üzerine Büyük Şefimizin ve Başvekilimizin ve İera Vekilleri Heyetinin, milletimizin arzularına uygun olarak hariciyenize verdiği direktifi telâkki etmiş bulunduğum için birinci teklifi kabul edemeyeceğimizi derhal söyledim. Milletler cemiyeti Konseyine müracaata muvafakatimizi, keyfiyeti Fırkamız içtimamında bahse koyduktan sonra Fransa Büyük Elçisine ifade ettim. Şimdi İskenderun ve Antakya ve havalinin mukadderatı meselesi Milletler cemiyetinin tetkik ve mütaleasının alınmasına tecil edilmiş oluyor. Bu suretle Milletler cemiyeti bizim için millî ve büyük bir meselemizle iştigal etmeğe, hele sulh ve iktisadî bakımdan şimalî İrannın cenub kısmından başlayarak Türkiye'nin Van gölünün ve Diyarbekirin cenub mıntakasını teşkil eden büyük bir kıtasile İrakın şiamlini ve Suriyenin şimalinde küçük bir mıntakayı ihtiva etmek üzere yakın şarkın kocaman bir sahasile Akdeniz ve Avrupa arasındaki mübadelelerin pek esaslı bir limanı olan bu Türk mıntakasının emniyet ve ikbali hakkında mütaleasını bildirmeğe davet edilmiş oluyor. Hariciyenizin bu safhayı da dikkat ve itina ile takib edeceğini temin ederim. Şimdi busuretle harekete müsaade ve itimad buyurmanızı rica ederim. Huzurunuzda vaziyeti daima adım admolduğu gibi arzedeceğim. İcabında icab eden karar almak her vakit sizindir.

Söz söyleyen arkadaşlarımızın beyanlarının hepsinde acil müşterek bir endişe var. O da İskenderun ve Antakya ve havalisi halkının içinde bulunduğumuz müzakere devresindeki emniyetidir. Hükûmetiniz bu mühim noktayı daima göz önünde tutmuştur. Sayın Başvekilim, bu ehemmiyetli mevzua, Fransa Büyük Elçisile mülâkatında ehemmiyetle temas etmiştir. Büyük Meclisin bu hususta bu gün gösterdiği ıztırapı bir direktif olarak telâkki ettiğimi arz ederim.

Konya mebusu Cemal Tekinin teşriî masuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 10/XII/1936 - Sayı : 3481)

No.
959

Tedbirsizlik, dikkatsizlik ile başkasının mecruhiyetine sebep olduğu bildirilen Konya mebusu Cemal Tekinin, hakkında bu suçtan dolayı adlî takibat yapılabil-mek için, teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 5 - XII - 1935 tarih ve 6/3406 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, Teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçlar içinde olmadığı görüldüğünden Dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin 2 nci fıkrası mucibince takib ve muha-kemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir *(Cild 7 - Sayfa : 68 ve Cild 14 - Sayfa : 2, 15)*.

4 kânunuevvel 1936

Denizli mebusu Haydar Rüştü Öktemin teşriî masuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 10/XII/1936 - Sayı : 3481)

No.
960

Matbuat kanununun 30 ncu maddesine muhalif olarak gazetesinde isim zikret-meksizin jandarma kumandanını istihdaf eder yazı neşretmesinden suçlu Denizli mebusu Haydar Rüştü Öktemin teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 27 - IV - 1936 tarih ve 6/1476 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, Teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçlar dışın-da olduğu görüldüğünden Dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin 2 nci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir *(Cild 11 - Sayfa : 2 ve Cild 14 - Sayfa : 2,14:15)*.

4 kânunuevvel 1936

Topçu yarbayı Saminin binbaşılık ve yarbaylık nasıb tarihlerinin tashihi hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 10/XII/1936 - Sayı : 3481*)

**No.
961**

Topçu yarbayı (1326 - 13) Saminin Başkomutanlık savaşında görülen fedakârlığı dolayisile rütbesinin terfi edilerek taltifi icab ederken, bir emrin tebliğ edilmemiş olması ve yapılacak muamelenin anlaşılmasından ötürü, kendi sunu taksiri olmayarak akran ve emsalinden geri kaldığı anlaşılmiş olmakla adı geçen Saminin binbaşılık ve yarbaylık nasıbları tarihlerinin tashihi ve tashihten sonra da kanunî şeraiti haiz olduğu halde hakkında aynı nasıblı emsali gibi muamele ifasının kabulüne karar verilmiştir (*Cild 13 - Sayfa : 62 ve Cild 14 - Sayfa : 2,15:17*).

4 kânunuevvel 1936

Harbiye okulu istihkâm öğretmeni Binbaşı Şükrü Överin yüzbaşılığa nasıb tarihinin tashihi hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 10/XII/1936 - Sayı : 3481*)

**No.
962**

Genel savaşta göğsünden aldığı yaradan dolayı sabit hizmete ayrılan ve kararına binaen bir defaya mahsus olarak terfi ettirilen Harbiye okulu istihkâm öğretmeni binbaşı Şükrü Överin (1330 C-36), hakkında 17 haziran 1936 tarihli ve 863 numaralı kanununun 14 ncü maddesi tatbik olunmak üzere, tekrar muayene ettirilmiş ve alınan rapor üzerine faal hizmete ayrılmış olduğu anlaşılmıştır. Bu subayın aldığı yaranın, mağduriyetini mucib olacak vaziyet hâsıl etmemesi ve faal hizmette bulunan emsalinden geri kalmaması için Zat işleri tetkik mercii encümeninin kararı muvafık görülerek yüzbaşı nasbının tashihi ve bulunduğu rütbe içinde, kanunî şeraite uygun olduğu halde, hakkında emsali veçhile muamele ifası kabul edilmiştir (*Cild 13 - Sayfa : 62 ve Cild 14 - Sayfa : 2,17*).

4 kânunuevvel 1936

**Şûrayi devlet Maliye ve Nafia dairesi reisliğine Asım Yeğin ve azalığına
Cudi Özalın seçildikleri hakkında**

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 11/XII/1936 - Sayı : 3482)

**No.
963**

Şûrayi devlet azasından Asım Yeğin Şûrayi devlet Maliye ve Nafia dairesi reisliğine, Başmuavin Cudi Özal Şûrayi devlet azalığına seçilmişlerdir *(Cild 13 - Sayfa : 86 ve Cild 14 - Sayfa : 14,27,28)*.

7 kânunuevvel 1936

Genel kurmay şifre subayı piyade yüzbaşısı Cevadın nasıb tarihi hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 25/XII/1936 - Sayı : 3491)

**No.
964**

Genel kurmay şifre subayı piyade yüzbaşısı Cevad (1332 - 326), 1341 senesinde arzusu ile hava kuvvetleri emrine verilmiş ve bu vazifeye iltihak etmeden, yerinde bırakılmasını ailevî mazeret beyanile istemiş ise de, usul ve teamülü veçhile, bu arzusu Millî Müdafaa vekilligince yapılmamıştır.

Bunun üzerine yeni vazifesine iltihak eden mumaileyh Hava kuvvetleri komutanlığınca yer hizmetine verilerek tayyare stajını yapamamış, 1927 senesinde sıhî rapor üzerine sınıfı aslisine iade edilmiş ve terfi için lâzım olan kanunî şartları ancak 1928 senesinde kazanmış olduğundan bu sene zarfında terfi ettirilmiştir. Şu hale göre mumaileyhin nasbının tashihine lüzum olmadığına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 62 ve Cild 14 - Sayfa : 14,65)*.

21 kânunuevvel 1936

Şûrayi devlet azalığına Faruk Uluğun seçildiğine dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 24/XII/1936 - Sayı : 3490)

No.
965

Sihhat ve içtimaî muavenet vekâleti İçtimaî yardım dairesi reisi Faruk Uluğ, Şûrayi devlet azalığına seçilmiştir *(Cild 14 - Sayfa : 52,65,67,71)*.

21 kânunuevvel 1936

Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 46 ncı maddesinin tefsirine mahal olmadığı hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 7/I/1937 - Sayı : 3501)

No.
966

Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 46 ncı maddesi, vefatlarında zabıt ve askerî memur olanların yetimlerine tahsis edilecek maaş miktarına aid olduğu ve mütekaiden ölenlerin yetimlerinin bu madde içine alınmasına maddenin sarahatinin cevaz vermediği görülmüş olduğundan maddenin tefsirden müstağni bulunduğu karar verilmiştir *(Cild 8 - Sayfa : 200 ve Cild 14 - Sayfa : 96 ve Cild 15 - Sayfa : 2:3)*.

4 kânunusani 1937

Birinci kânun 1935 : mayıs 1936 aylarına aid Divanı muhasebat raporuna dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 20/I/1937 - Sayı : 3512)

No.
967

Divanı muhasebatça birinci kânun 1935 : mayıs 1936 aylarına aid muamelât hakkında tanzim edilmiş olan rapor üzerine Divanı muhasebat encümeni tarafından yazılan aşağıdaki mazbata tasvib edilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 15 - Sayfa : 2,22,43)*.

13 kânunusani 1937

DİVANI MUHASEBATIN MÜTALEASI

1 — 1683 numaralı tekaüd kanununun 65 nei maddesinde (Tekâüd hakkı başladığı tarihten itibaren bilûmum askerî ve mülkî memur ve zabitlerin ve maaş bağlandıktan sonra yetimlerin yaptıkları yaş tashihleri tekaüd ve yetim muamelelerine müessir değildir) diye tasrih ve bu cihet 21 - III - 1933 tarihli ve 183 sayılı tefsis kararile de teyid olunduğu cihetle nüfus tezkeresinde tevellüd tarihi 318 olarak mukayyed bulunmasından dolayı bu tarih itibarile yirmi yaşına vusulüne kadar geçen hizmet müddetinin tenzilinden sonra kalan müddet tekaüd maaşı tahsisine müsaid bulunmamasından ötürü hizmet müddeti itibarile ikramiye verilerek memuriyetle alâkası kesilen Elâzizin Şoşnaz köyü muallimi Mustafanın mahkeme kararile doğum tarihi 306 ya tashih edilmesine rağmen dairesince bunun nazarı dikkate alınmayarak tekaüd maaşı tahsisine gidilmemesi üzerine Şûrayi devlette açtığı idarî dava neticesinde bu tashihin yaş tashihinden ziyade kayıddeki bir yanlışlığın tashihi demek olacağı ve bu itibarla 1683 numaralı tekaüd kanununun 65 nei maddesi hükümünün bu hususta müessir olamayacağı kararlaştırılmış olduğundan dairesince bu karara itibarlen tanzim kılman tahsis evrakının heyeti umumiyece tetkikinde: Bir kısım aza 2514 numaralı kanunun 73 neü maddesi tahsise müteallik itirazların tetkiki vazifesini Divanı muhasebat umumî heyetine vermiş ve binaenaleyh bi-dayeten ikramiye itası suretile yapılan ve Divanın tesciline iktiran etmiş bulunan bir tahsis muamelesine adı geçenin kanaat etmemesi halin-

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİ
MAZBATASI

Kânunuevvel 1935 - Şubat 1936 mart - mayıs 1936 aylarına aid olub Divanı muhasebat reisliğinin 15 - X - 1936 tarihli ve 104503/2157 numaralı tezkeresile gönderilen üçer aylık rapor encümenimizce tetkik olundu. Raporun fıkralarına mütenazır olarak ittihaz kılman kararlar aşağıda yazılmış ve Umumî heyete arzedilmek üzere sunulmuştur. Raporun 7 nei fıkrası hakkındaki mütaleanın ayrı bir mazbata ile yüce makamınıza sunulduğunu arz ederiz.

1 — Mahkeme kararile yapılan yaş tashihleri medenî ve hukukî muamelâtta muteber ise de 1683 numaralı tekaüd kanununun altmış beşinci maddesinde tekaüd hakkı başladığı tarihten itibaren yapılan yaş tashihlerinin tekaüd muamelesine müessir olamayacağı sarahaten zikir ve Büyük Millet Meclisinin 666 numaralı kararının sekizinci fıkrasile bu cihet teyid edildiği halde muallim Mustafanın tekaüd hakkı başladığı tarihten sonra yaptırdığı yaş tashihinin Devlet şûrasınca maaşa müessir olacak tarzda kanunun içtihaden tevsiî cihetine gidilerek kabulü ile tekaüd maaşının o suretle tashihine karar verilmesi metni kanuna uygun görülmemiş ve fakat Devlet şûrasının kazaî mahiyetteki kararlarının infazı zarurî bulunmuş olmakla muamelenin kabulü zarurî görülmüştür.

de yine Divanı muhasebata müracaatle nihaî bir karar talep etmesi ve Şûrayı devletin vazifesi haricinde bulunan bu davayı rüyet etmeyerek emsalinde olduğu veçhile reddeylemesi lâzımgelirken vazife haricinde ve 1683 numaralı tekaüd kanununun 65 nci maddesi ile bu hususa dair müteahaz tefsire muhalif olarak verdiği kararın da 9 Eylül 1935 tarihli umumî heyet kararı veçhile Yüksek Meclisin hakemliğine arzolanarak oradan alınacak karara göre muamele ifa edilmek üzere tahsis evrakının dairesine iadesi reyinde bulunmuşlarsa da Şûrayı devlet Deavi dairesinin kararları kazaî ve binaenaleyh vacibülittiba bulunduğundan bu karar 1683 numaralı tekaüd kanunu ahkâmına muhalif bile olsa infazı zarurî bulunduğu ve her ne kadar 2514 numaralı Divanı muhasebat kanununun 73 ncu maddesi tahsise müteallik itirazların tetkiki vazifesini Divanı muhasebat umumî heyetine verdiği cihetle Şûrayı devletin tahsise müteallik itirazlar üzerine karar ittihazı vazife ve salâhiyeti haricinde bulunmuş denilebilir ve Divanca reddedilib üç aylık raporlarla Meclisi Âlinin hakemliğine arzedilen hususatta Şûrayı devlet kararlarının Meclisi Âlinin murakabe hakkını takyid edemeyeceği de yine Yüksek Meclisece takarrür ettirilmiş olduğundan bu gibi vaziyetlerde Şûrayı devlet kararlarının Yüce Meclisece ittihaz buyurulacak karara intizaren infazının taliki da varid görülebilirse de bu hâdisede Divan heyeti umumiyesine Şûrayı devlet kararından evvel nihaî bir karar ittihaz edilmediği gibi bidayette Meclisi Âliye arzı icab ettiren bir mahiyet de müşahede ve binaenaleyh üç aylık raporlarla keyfiyet arzedilmemiş olduğundan Şûrayı devletin yukarıda arzedilen kararının infazına mâni bir sebep bulunmadığı neticesine varılarak tahsis evrakının tescili ile beraber keyfiyetin Meclisi Âliye arzı ekseriyetle kararlaştırıldı

2 — Evkaf U. müdürlüğü muhasebe müdürlüğünden vize için Divana önderilmiş olan ita emrinin tetkikinde: Müvezzi ve takibi evrak memurlarına şehir dahilindeki vazifeleri dolayısıyla müferrika tertibinden vesaiti nakliye ücreti tahakkuk ettirilmiş olduğu görülerek bunun harer-rah kararnamesinin 19 ncu maddesindeki sarahatla nasıl telif edildiği dairesinden sorulmuştu. Alı-

2 — Müvezzi ve takibi evrak memurlarının Ankara şehri dahilindeki vazifelerinin ifası dolayısıyla kendilerine mülkiye harer-rah kararnamesinin 19 ncu maddesindeki sarahat hilâfına yol **masrafı verilmesi** Yenişehirin aynı belediye hududu dahilinde bulunması itibarile caiz olamayacağından işbu masrafın Divanca reddi muvafık görülmüştür.

nan cevabda :

Evrak müvezzilerine harcırah kararnamesi hîkümlerine göre harcırah verilmek gibi bir muamele vaki olmadığı, yalnız idareye uzak olan Devlet şûrasına veya Bakanlıklara gönderilmesi gereken müstacel evrakın bir an evvel yerlerine ulaştırılması için kendilerine otobüs parası verildiği bildirilerek vizesinde ısrar edilmiş ise de :

Mümasili bir muamele dolayısıyla Maliye vekâletinden alınan 18 - II - 1936 tarih ve 4431/7 sayılı cevabî tezkerede harcırah kararnamesinin 19 ncu maddesinde (Muayyen bir daire dahilinde seyyar olarak ifayı vazife etmek üzere istihdam olunan süvari ve piyade tahsildarlarla, müvezzi, muakkib, mübaşir, kol memuru ve kolcu gibi müstahdemlere ve şehir ve kasabalar derununda daimî, veya teftiş için daimî veya muvakkat olarak tayin olunan daire dahilinde dolaşan memurini inzibatiye ve belediyeye ve emsaline keştü güzârlarından dolayı bir gûna harcırah verilmez) denilmiş ve bu meyanda bulunan ve esasen seyyar olan muakkiblerin aslî vazifeleri de kendilerine tevdi edilen işleri takib ve intac etmekten ibaret bulunmuş ve bunlara eski veya yeni şehir diye birer muayyen daire de tefrik edilmemiş ve işlerinin ekserisi eski şehirde bulunduğu cihetle kendilerine yeni şehrin mmtaka olarak tayinine de imkân bulunmamış olduğundan muakkiblere masarifi zaruriye verilmeyeceği bildirilmiş olup Divanca da gerek ibarei kanuniye ve gerekse serdolan diğer mütalealar veçhile Maliye vekâletinin noktai nazarına tamamen iştirak edilmiş ve yukarıda bahsi geçen paranın müteferrikadan tesviye edilmiş olması mahiyetini değiştirmeyeceği tabii bulunmuş olduğundan işbu ücretin vizesine imkân görülmediğinden bu işe dair ita emri tahrir ile Vakıflar U. müdürlüğüne iade edilmiştir.

3 — İzmir zabıt kâtibi Memed Remzinin 1280 doğumlu olmasına göre 65 yaşını 13 eylül 1929 tarihinde doldurmuş bulunmasına binaen bu tarihten itibaren 1325 tarihli tekaüd kanunu ahkâmı dairesinde kânunuevvel 1934 tarihinde tekaüde sevk ve müddeti hizmetine nazaran 3 lira 15 kuruş tekaüd maaşı tahsis edilmiş iken doğum tarihinin 1298 olarak tashih edildiğine dair İzmir ikinci hukuk mahkemesinden istihsal eylediği 25 kânunuevvel 1934 tarih ve 3080 numaralı karara istinaden tekaüd maaşının 1683 numaralı tekaüd kanununa tevfikân düzeltilmesi için Şûrayı dev-

3 — Büyük Millet Meclisinin 666 numaralı kararının ikinci fıkrasında (1683 numaralı yeni tekaüd kanununun, daha evvel 65 yaşını ikmal suretile memuriyetten alâkası filen ve hükmen münkati olarak vaziyetleri o zamanki mevzuatı kanuniyeye nazaran taayyün etmiş olanlar hakkında teşmil ve tatbiki caiz ve mümkün olamayacağı) beyan edilmiş ve İzmir zabıt kâtibi Memed Remzinin eski tekaüd kanunu zamanında 65 yaşını ikmal etmiş ve bu itibarla kendisine mezkûr kanun ahkâmına tevfikân maaş tahsisi icab eylemekte bulunmuş olduğu halde tekaüd

lete vaki müracaati üzerine Şûrayı müşarileyha tekaüd hakkı başladıktan sonra yapılan sin tashihlerinin 1683 sayılı kanunun karşısında bir kıymeti olmayacağını zikretmekle beraber tekaüde mezkûr kanunun meriyeti zamanında sevkedilmesi itibarile hakkında bu kanunun tatbiki zarurî olduğundan ve eski hükümler zamanında tekaüdlük için bir sevk kararı bulunmamasına binaen mezkûr kanunun muvakkat beşinci maddesini de tatbika imkân olmadığından muamelenin yeni hükümlere göre düzeltilmesine karar verilmiş ise de eski ve yeni tekaüd kanunları 65 yaşını bitiren memurları hükmen mütekaid tanımakta ve bu bapta 30 nisan 1931 tarihli H. Umumiye kararı da bu gibi ahkâmı sabıka zamanında 65 yaşını doldurupta tekaüde sevkedilmeyenlerin 1683 sayılı kanundan istifade edemeyeceklerini kabul etmekte bulunmasına göre gerek bu cihetten gerek Şûrayı Devlet kararının Divanı muhasebat kanunundan sonra ittihaz edilmiş olmasından dolayı bu karara göre muamele ifasında tereddüd edilmiştir diye yazılı bulunan müzekkere ile muraakıbın mütaleasma iştirak edildiğini mübeyyin aza mütaleası okunarak icabı bilmüzakere :

Heyetten altı zat Meclisi Âlinin 666 numaralı kararının ikinci fıkrasında 65 yaşını ikmal edenlerin hükmen mütekaid addi icab edeceği tasrih edilmiş olduğu halde Şûra kararı Meclisi Âlinin bu karara muhalif olduktan başka 2514 sayılı Divanı muhasebat kanununun 73 ncü maddesi tahsise müteallik itirazların Divanı muhasebat U. Heyetince nihaî olarak tetkik olunacağını gösterdiği cihetle vazife harici verilmiş bir karar olduğunu ve bu sebeble keyfiyetin Meclisi Âliye arz edilerek oraca ittihaz olunacak karara talikan tahsis evrakının da vize edilmeyerek dairesine iadesi reyinde bulunmuşlar ise de Meclisi Âlinin bahsolunan kararı hâdiseye müşabehet arz etmekle beraber tamamen tevafuk etmediği ve Şûrayı devletin işbu kararı Divanı muhasebat U. mumî heyetince 2514 numaralı kanunun 73 ncü maddesi hükmüne tevfikân nihaî olarak verilmiş bir karara karşı olmadığı gibi kanunen ittiba edilmesi icab eden kazaî kararlardan bulunduğu Meclisi Âli kararile teyyüd eden Şûrayı devlet ilâmlarının Meclisi Âli kararna muhalefeti infazına mâni teşkil etmeyeceğinden tadil evrakının tescil edilerek keyfiyetin Meclisi Âliye arzına ekseriyetle karar verilmiştir.

muamelesinde 1683 numaralı tekaüd kanunu ahkâmının tatbiki muktazi bulunduğuna dair Devlet Şûrasınca ittihaz kılınan karar uygun görülmemiş ve fakat Devlet şûrasının kazaî mahiyetteki kararlarının infazı zarurî bulunmuş olmakla muamelenin kabulü zarurî görülmüştür.

4 — 1 T. evvel 1934 tarihinden itibaren 120 lira 60 kuruş maaşla tekaüdü yapılmış olan Yarbay Yusuf Ziyanın 326 senesinde Arnavudluk harekâtında tutulduğu romatizma neticesi kalb hastalığına müptelâ olduğu bilâhare anlaşılmasına binaen tadilen altıncı derece üzerinden bağlanıp tescil edilmek üzere Divana gönderilen tahsis evrakının tescilinde tereddüd hâsıl olmasın üzerine ikinci dairece cereyan eden müzakere neticesinde 1683 numaralı tekaüd kanununun 27 nci maddesinin ikinci fıkrasında (Malûliyet için en az üç hekimden mürekkeb bir sıhhiye heyeti raporu verilmek lâzımdır. İhtisasa taallûk eden hallerde mütehassısın bulunması, zabitlerle askerî memurlara müteallik hallerde de bunlardan en az ikisinin askerî hekim olması şarttır. Zabıtlar ve askerî memurların raporları Millî Müdafaa sıhhiye dairesinin tasdikile katî olur) denilmesine göre mumailayhin Arnavudluk harekâtında romatizmaya tutulması keyfiyetinin eski Yakova hastahanesi tabibi mütekaid Haydar İsmetin temmuz 935 ve o vakit kıtasında mülâzim bulunan Yarbay Sakibin bunu teyiden verdiği. kezalik temmuz 935 tarihli vesikalarla tevsik edilmesi ahkâmı kanuniye ile kabili telif görülmemiş ve ortada malûliyetin vukuu zamanında istihsal edilmiş bir rapor bulunmamış olduğundan evvelce tahsis edilen maaşın tashihine imkân olmadığı red taktirile dairesine bildirilmiş ve Zat işleri dairesi piyade şubesi ifadesile Millî Müdafaa vekâletinden alınan ve Divan kanununun 73 ncü maddesi mucibince teşekkül eden heyette M. unuminin huzurile tetkik edilen karşılıktadır :

(Tekâüd yarbay Yusuf Ziya 326 senesinde Arnavudluk harekâtında romatizmaya tutulmuş ve bunun neticesi kalb arızasına müptelâ olmuştur. Harekâtı askeriye esnasında tedavi edildiği Yakova mevki hastanesinde yalnız bir hekim mevcud olup o tarihte 325 tarihli kanunun hükmü mer'î bulunmakta idi Hekimin verdiği vesika ile bölük arkadaşlarından tekaüd Yarbay Sakibin vesikasına dairemize kanaat hâsıl olmuş ve sıhhat işleri dairesince de Yakova mevki hastahanesinde o tarihte bir hekim mevcud olduğu malûm olduğundan bu vesaik kâfi görülerek derecesi tasdik edilmiştir.) denilmiş ise de :

Haydarpaşa hastahanesinden verilen 19-6-934 tarihli raporun teşhis ve enzar sütununda (Dahamei kalp ve avortalji) denildikten sonra karar

4 — Bidayette dairesince adiyen tekaüdü icra kılınmış olan Yarbay Yusuf Ziyanın tekaüdüğünün yirmi altı sene evvel yapılan Arnavudluk harekâtı askeriyesinde düçar olduğu hastalık dolayısıyla altıncı derece malûliyet üzerinden tashihi, adı geçen o vakit düçar olduğunu iddia eylediği hastalığın vukuu ile bunun vazife icabı ve vazifeden mümbais olduğunun bir kaydı resmî ile tevsik edilememiş olmasına binaen gayrimümkün bulunduğu dair Divanı muhasebat heyeti umumiyesince verilen karar muvafık görülmüştür.

kısmında (hitamında tekrar muayene edilmek üzere dörd ay tebdilhava) denilmiş ve raporun arkasında görülen 16 - VII - 1934 tarihli tasdik şerhinde de aynen (hitamında tekrar muayenesi kaydile dörd ay hava tebdili musaddaktır) diye yazılmış ve andan sonra bu müddetin hitamında tekrar muayenesi icra olunarak malûliyeti hakkında rapor verildiğine dair bir vesikaya tesadüf edilememiş ve sıhhiye dairesinin bu rapor zahirindeki 25 - IX - 1935 tarihli tasdikında (Zat işleri dairesinin 21 - IX - 1935 tarihli 18519 numaralı tevsikile 326 senesinde Arnavudluk hareketinde tutulduğu (had kesirülmafsal risye) hastalığı neticesi kalbinden malûl kaldığı anlaşılmış ve fennen de kanaat vermiş olmakla tekaüd tarihinden itibaren 551 numaralı kanuna göre beşinci dereceden malûliyeti onaydır.) denilmekte olduğundan 1683 numaralı tekaüd kanununun 27 nci maddesinin 2 nci fıkrası mucibince son malûliyeti hakkında en az üç hekimden mürekkeb bir sıhhiye heyeti raporu bulunmadığı ve Yusuf Ziyanın 326 tarihinde had kesirülmafsal risye hastalığına yakalandığının ve bu hastalığın vazife icabı ve sun'u taksiri haricinde husul bulmuş olduğunun yine usulen bir heyeti sıhhiye tarafından tesbit edilmiş olması lâzım gelirken hastalığa aid olarak gösterilen tarihten 25 sene sonra münferid bir doktor tarafından yalnız o tarihteki hastalığa mütedair verilen ve münferid bir şehadet mahiyetinde kalan raporla ihtiac ve iktifa edildiği ve Yusuf Ziyanın filhakika 326 tarihinde hastalığa tutulmuş ve bu hastalığın kendi sun'u taksiri olmakzım ve vazife icabı tehassül ettiği tevsik edilmiş farzedildiği takdirde dahi bu günkü malûliyetin münhasıran 25 küsur sene evvelki o hastalıktan mütevellid olduğunun tesbit ve tevsiği icab ettiği halde bu hususta gösterilen evrakı müsbite Gülhane hastanesi başhekimliğinin 30 mayıs 1935 tarihli ve bu günkü malûliyetin vaktile uğradığı bildirilen hastalıktan mütevellid olması ihtimalini gösteren bir tezkereden ibaret bulunmuş olduğu eihetle tahsis evrakının tesciline imkân görülmemiştir.

Meclisi âlinin beşinci devresinin birinci içtımama aid 12 sayılı Arzuhal encümeni karar cetvelinde yazılı 25 - V - 1936 tarihli ve 468 sayılı karara göre adı geçenin Meclisi Âli Arzuhal encümenine vaki olan müracaatı üzerine Divan

Muhasebat noktai nazarı mezkûr encümenince de ekseriyetle kabul edilmiştir.

5 — Maliye vekâleti müstahdemini için satın alınan kumaş parasile elbise ve palto imaliye ücretini muhtevi olup Muhasebe müdürlüğünce yapılarak gönderilen ita emirlerinin tetkikinde, kadro fevkinde elbise imal ettirildiği ve bazı müstahdemin elbise bedellerinin masarifi idare tahsisatından mahsubu yoluna gidildiği görülerek yaptırılan elbiselerin kimler için yaptırıldığını gösterir müfredatlı bir cetvelin tanzim ve rapte edilmesi ve masarifi idare meyanında melbusat masrafı dahil olmadığına göre bu tertipten elbise parası verilmesi sebebi dairesinden sorulmuştu :

Alınan cevabda, melbusat tertibinden verilen 109 takım elbise ve 33 paltonun kimler için yaptırıldığını gösterir listenin bağlandığı ve masarifi idare tertibinden elbise parası verdirilmesi burada istihdam edilen hademelerin bu tertipten ücret almalarına müstenid bulunduğu bildirilmiştir. Elbise yaptırılan müstahdemine aid listenin tetkikinde :

Daimî hademelerle daimî kadroda 100 lira ücret alan bir kaloriferci 60 lira ücret alan bir kalorifer tamircisi, bir telefon memuru yüz lira ücret alan bir marangoz ve bir bahçivandan başka yüz lira ile yüz yirmi beş lira ücret alan iki tamirci, elektrikçi ve tamiratçı olarak muvakkaten istihdam edilen üç kişiye beş takım elbise, dört palto yaptırılmakta olduğu görülmüştür.

Bütçelere merbut daimî müstahdemlere aid kadro cetvellerinde dahil bulunan hademe, kolcu, kalorifer memuru, marangoz ve bahçivan gibi müstahdemlerden hangilerine elbise yaptırılacağı ve ayda ne miktar ücreti olanların buna dahil bulunduğu hakkında sarih bir kayid ve takyid eder bir hüküm mevcut olmamasına göre bunların tayin ve takdiri dairelerine bırakılmış idarî hususattan bulunmuş olduğundan yüz lira ve daha fazla ücreti bulunanlara yaptırılmış olan elbise bedellerinin kabulünde ve masrafları bütçede ayrı fasıllarda gösterilen ve bu suretle müstakil bir teşkilâta sahip bulunan Maliye meslek mektebile tahrir hademelerine aid elbise bedellerinin de kendi masarifi idare tertiblerinden sarf ve mahsubunda mahzur görülmemiştir.

Ancak 1935 senesi bütçe kanununun 6 ncı maddesi mucibince muvakkat veya senenin muayyen bir mevsimine mahsus olarak istahdanı olu-

5 — 1935 senesi bütçe kanununun altıncı maddesi mucibince muvakkat veya senenin muayyen bir mevsiminde istihdam edilen ve ücretleri müstahdemini muvakkate tertibinden verilenlerin muvakkat mahiyette olmaları itibarile bu gibiler için imal ettirilen elbise ve palto bedellerinin kabul edilemeyeceğine dair Divanı muhasebatça verilen karar musib olmakla beraber müstahdemini daimeye verilmekte olan melbusatın ne gibi ve ne kadar ücretli müstahdemine verilebileceğinin bütçenin ihzar ve tetkikinde Hükûmetçe ve Bütçe encümenince nazarı dik-kate alınması temenniye şayan görülmüştür.

nanlara elbise yaptırılması muvakkat mahiyette olmaları itibarile doğru olamayacağından tamirci ve elektrikçi ve tamiratçı olarak muvakkaten istihdam edilmekte ve ücretleri müstahdemini muvakkate tertibinden verilmekte bulunan üç kişiye aid üç takım elbise, üç palto bedelinin kabulüne imkân görülemediğinden bunlara aid kumaş ve imaliye bedellerinin ita emirlerinden tefriki için bu hususa dair ita emirleri takrir ile Maliye vekâletine iade kılınmıştır.

6 — Altıncı dereceden malûlen 1 - IX - 1927 tarihinde tekaüd edilip malûliyet maaşı mülga Şûrayı Devletin 26 kânunuevvel 1325 tarihli kararına göre ağustos 1325 tarihli askerî tekaüd ve istifa kanununun 26 ncı maddesi hükmüne tevfikân hesab edilmiş olan binbaşî Rahminin maaş vaziyeti M. Müdafaa vekâletince teşkil olunan bir komisyonea müttehaz karara müsteniden Şûrayı Devletin mevzubahs kararı nazarı dikkate alınmaksızın 26 ncı maddenin matbu şekline göre maaş yeniden hesap edilerek evvelece muhassas maaşına tekaüdü tarihinden itibaren zam yapılmasına dair olup tescil edilmek üzere Divana gönderilen tahsis evrakının tescilinde tereddüd hâsıl olması üzerine ikinci dairece cereyan eden müzakere neticesinde dördüncü kolordu kumandanı iken 19 eylül 1929 tarihinde tekaüdü yapılmış olan Ferik Emin Paşa hakkında verilen Şûrayı Devlet kararının imali zarurî bulunduğundan şahsına munhasır kalmak üzere adı geçen maaş tahsis edilmiş ise de Binbaşî Rahminin malûliyet maaşî umumî mahiyeti haiz olup ağustos 1325 tarihli kanunun 26 ncı maddesine göre bağlanan maaşının tadilen tahsisine mahal görülmediğini mutazammın yazılan red takririne cevaben Millî Müdafaa vekâletinden alınan 31 kânunusani 1936 tarihli tezkerede, 26 ncı maddenin umumî şekilde tatbiki için vekâletçe Emin Paşa hakkındaki 1933 tarihli Şûrayı devlet kararının diğer malûllere de teşmilinin teklif edilmeyeceği, çünkü maddenin çok açık ve katî olduğu ve bu hakikatin çok açık görüşlü bir komisyonea da teyid edildiği beyan ve o maddenin tatbik edilip edilmeyeceğinin Divan umumî heyetince karar altına alınması talep edilmiş ve Divan kanununun 73 ücü maddesi mucibince teşekkül eden heyette ve M. umuminin huzur ile icabı bilmüzakere :

Eski tekaüd ve istifa kanununun 26 ncı mad-

6 — 1325 tarihli mülga askerî tekaüd ve istifa kanununun yirmi altıncı maddesine ve o zamanki ahkâma göre mercii tefsir olan mülga Şûrayı devletçe bu bapta müttehaz karara uygun olarak altıncı derece üzerinden malûlen tekaüdü icra kılınmış olan Binbaşî Rahminin bu karar hilâfına maaşının artırılması ve bu suretle katileşmiş tahsis muamelesinin bozulması doğru olamayacağına dair Divanca verilen karar yerinde görülmüştür.

desinin matbu ve münteşir şeklinde, (Müddeti maaş) tabiri müphem olup bu iphamın izale ve izahı zmnında Askerî tekaüd sandığı müdüriyetince o zaman meri ahkâma göre tetkik ve tefsir mercii olan mülga Şûrayi devlete vaki müracaat üzerine Şûraca ittihaz olunan 21 kânun-üvvel 325 tarihli kararda (Alelûmum tekaüd kanunlarında malûliyet maaşları namile bir fasıl tefrikinden maksad, müddeti meşrutai tekaüdü ikmal etmeksizin malûl olanların ikdarı kaziyesi olup tekaüd maaşının haddi gayesi ise kanunen kabul edilen müddeti hizmete göre tahsis edilecek maaşat olmasına ve bu kere mevkiî tatbika vazedeilen askerî tekaüd kanununda müddeti hizmet kırk seneden ve miktarı maaş da nihayet rütbei askeriyeye muhassas maaşat ile tayinatın mecmuu miktarından ibaret bulunmasına nazaran her ne suretle olursa olsun malûline verilecek maaşatın miktarı işbu dereceyi tecavüz etmiyeceği umuru tabiiyeden bulunduğundan ve lâyihai kanuniyenin malûliyet maaşının sureti tahsisine dair olan 26 ncı maddenin bir fıkrasında «Malûl olan erkân, ümera ve zabitan ve mensubini askeriyeye müddeti hizmetine göre tahsis olunacak tekaüd maaşı üzerine müddeti hizmeti kırk seneye iblâğ edecek müddet maaşının» diye muharrer iken kanunun mevkiî icraya vaz ve ilânında «Müddeti hizmeti kırk seneye iblâğ edecek» kaydı her nasılsa dercedilmemiş ve mutlak olarak muamele ifa edildiği takdirde bu gibilere memuriyet maaşlarının hemen bir buçuk misli derecesinde maaş tahsisi gibi kavaidi umumiyei kanuniye ile nakabili telif bir muamele ifası icab edip bu da gayri caiz bulunmuş olduğundan bilûmum malûlin maaşatı hakkında mütaleai mesrude veğhile ifayi muamele olunması lâzım geleceği» gösterilmiş ve General Emin hakkında Şûrayi devletçe ittihaz olunan karar her ne kadar bu esasa mugayir ise de M. Müdafaa vekâletince bu meseleye dair Şûrara hitaben yapılacak müdafaada mülga Şûrayi devlet kararı mevzubahs edilmiş olsa idi Şûraca bunun da nazarı dikkate alınarak ona göre karar ittihaz edilmesi muhtemel bulunmuş; tatbikat ta maddenin matbu seklile değil, Şûrayi devletin kararı dairesinde cereyan etmiş ve 1683 sayılı kanunun 30 ncü maddesi de Şûranın kararı ve tatbikat veğhile tedvin edilmiş ve binaenaleyh,

Binbaşı Rahmiye tahsis edilmiş olan malûliyet maaşı; 325 tarihli tekaüd ve istifa kanununun neşrini müteakib o zaman kanunların tefsir mercii olan mülga Devlet şûrasınca verilen kararlarla tesbit edilip kanunun meriyeti müddetince de muhafaza edilmiş olan tatbik şekline uygun bulunmuş olduğu gibi mumaileyhin yapılan tahsis muamelesinin doğruluğuna kanaat etmediği takdirde yine o zaman cari kanun hükümlerine göre Şûrayı devlete müracaatla itiraz etmesi lâzımgelirken bu yolda müracaatta da bulunmaması hasebile tahsis muamelesi kesbi katiyet etmiş olduğu cihetle vaki muamelenin tashih ve tadiline imkân görülememiş ve tahsis dosyasının dairesine iadesine karar verilmiştir.

7 — İskân dairelerinden devredilen tapuya aid dosyayı tasnif ve tescil üzere 242 nevi fasıldan İcra Vekilleri Heyetince tasvib edilen kadroya müsteniden 55 lira ücretli memurluğa tayin edilen Şerefın mart 1936 ücretine aid olan ita emirlerinin tetkikinde:

Mumaileyhe mart açık maaşının da verilmiş olduğu görülerek asaleten ücretli bir memuriyete tayin olunan mumaileyhe ayrıca vekâlet emri maaşı verilmesi sebebi dairesinden sorulmuştu. Alman cevbdâ; vekâlet emrinde bulunan Şerefın maaşı aslısı 20 ve halen tayin olunduğu İskân tescil memurluğuna muhassas aylık ücreti ise 55 lira olup 2658 numaralı kanunun 3 ncü maddesinde kadro yüzünden açıkta kalmış veya bakanlık emrine alınmış olan memurlardan eski maaşlarına denk veya ondan çok ücretli bir vazife almış olanlara kendilerine verilmekte olan açık maaşları kesilir diye yazılı olmasına ve mumaileyhin tayin olunduğu vazifenin aylık ücreti olan 55 liranın eski maaşının bir derece aşağısındaki memuriyet maaşının bile dengi bulunmamasına binaen vekâlet emri maaşının devamı itasında bir mahzur görülemediği bildirilmiştir.

2658 numaralı kanunun 3 ncü maddesinin ilk fıkrasında (Muvazenei umumiyeden maaşına denk veya daha çok ücretli teklif edilen memuriyetleri kabul etmeyenlerin ve ikinci fıkrası sermayesinin nisfından fazlası Devlete aid müesseseler ile belediyelerde maaşına denk veya çok ücretli bir memuriyeti kabul edenlerin açık maaşları kesilir) diye yazılı olup muvazenei umumiyeden maaşına muadil olmayan bir memuriyeti kabul edenlerin vekâlet emri maaşının kesilip

7 — Mümasili bir mesele hakkında Bütçe encümeninde bulunan tefsir talebale alâkası görülmüş olmakla ayrı bir mazbata ile reisliğe arz edilmiştir.

kesilmeyeceği hakkında bir sarahat bulunmama-
makla beraber sözü geçen 3 ncü maddenin ilk
fıkrasile maaşına denk veya çok ücret teklif
edilmesi kaydinin konulmasından maaşından
noksan teklif edilen ücretli memuriyeti kabul
etmeyenlerin vekâlet emri maaşının kesilmemesi
anlaşılmakta olup, yoksa rızasile ücretli bir
memuriyeti kabul edenlere vekâlet emri maaşın-
nın devamı tesviyesini tecviz etmemiş bulundu-
ğu ve vekâlet emrine almanların memuriyetten
alâkaları kesilmemiş olduğu 845 numaralı Mec-
lisi Âli kararı ahkâmından bulunmakla beraber
bu gibi memurların bir memuriyete vekâletlerin-
de de memur sayılarak sülüs nisbetinde maaş
verilmesi esası kabul edilmiş bulunmasına ve
açık veya vekâlet emri maaşlarının memuriyet
maaşı addedildiğine göre bunlardan asaleten
bir vazifeye tayin edilenlere iki üç cihetten ma-
aş verilmesinin caiz görülmediğine binaen bu işe
aid ita emirleri tahrir ile Maliye vekâletine ia-
de kılınmıştır.

8 — Tetkik bürosu raportörü müfettiş Esadın
şubat 1935 ücreti olup Maliye muhasebesinden
yapılıp vize için sevkedilen ita emrinin tetki-
kinde: Ücretinin diğer raportörler ile birlikte
tahakkuk ettirilmiyerek ayrıca ita emri tanzim
edilmesi sebebi hakkındaki istizaha verilen
cevabda :

Tetkik bürosuna aid bazı işlerin ifası için
mumaileyh 24 - I - 1936 dan 29 - II - 1936 tarihine
kadar İstanbulda bulunduğu için umum bordro-
ya ithal edilemediği beyan edilmesi üzerine mu-
maileyhe verilen ücret teadül kanununun 15 nci
maddesi mucibince muayyen çalışma saatleri
haricindeki mesaisine mukabil İcra Vekilleri
Heyetince takdir olunan ücretten ibaret bulun-
masına binaen muvakkat bir memuriyetle bir
mahalle izam ve harcırah verilmekte olan mu-
maileyhe ayrıca munzam ücret tahakkuk ettiril-
mesi sebebinin izahına dair iknci defa yazılan
istizah müzekkeresine de raportör Esad tetkik
bürosunca görülen lüzum üzerine İstanbulda
muamele vergisi tatbikatı ile meşgul olduğu gibi
vekâlet makamının tebliği üzerine Beyoğlu ta-
hakkuk müdürlüğünde Maliye müfettişliğince
yapılmakta olan tahkikatla da müfettiş sıfatile
alâkadar olduğundan tetkik bürosuna aid bir
vazifenin iştilal saatleri haricinde Ankara veya
İstanbulda ifası arasında bir fark olamayaca-

8 — Teadül kanununun 15 nci maddesi mu-
cibince muayyen çalışma saatleri haricinde Mali-
ye vekâleti Tetkik bürosu raportörlüğünü ifa
eden müfettiş Esadın muvakkat memuriyetle İs-
tanbulda bulunduğu müddet zarfında daha yük-
sek olan müfettişlik maaşı üzerinden ikamet
yevmiyesi almış olmasına ve aynı mahalde iki
tür türlü memuriyet ifa etmek üzere muvakkaten
gönderilen bir memura bu memuriyetleri için
maaş veya muhassasatının en yükseği üzerinden
yevmiye itası lâzım gelip buna ilâveten ücret
verilemeyeceğine göre Divanca yapılan muamele
yerinde görülmüştür.

ğından mumaileyhin tetkik bürosundan almakta olduğu ücrete de istihkakı derkâr bulunduğu bildirilmiştir.

Raportör mumaileyh Esada 24 - I - 1936 tarihinden 29 - II - 1936 tarihine kadar İstanbulda bulunduğu müddet zarfında gerek tetkik bürosuna aid muvakkat hizmetten ve gerek müfettiş sıfatile vaki iştigalinden dolayı yevmiye verilmiş olup olmadığının ve verilmiş ise muvakkat hizmetten veya müfettişlikten mi, yoksa her iki hizmetten ayrı ayrı mı ve ne miktar verilmiş olduğunun işarı lüzumuna dair yazılan tezkereye cevaben tetkik bürosu ifadesile Maliye vekâletinden gelen 31 - III - 936 tarihli ve 40215/56 sayılı tezkerede tetkik bürosu raportörlerinden müfettiş Esada İstanbulda bulunduğu müddetçe munhasıran müfettiş yevmiyesi verilmiş olduğu bildirilmiştir. Mumaileyhin asıl vazifesi müfettişlik olup uhdesindeki tetkik bürosu raportörlüğü, teadül kanununun 15 nei maddesindeki (... Ancak kanunun tahmil etmediği munzam bir vazifeye veya ihtisas dolayısıyla tesis olunacak komisyonlara memur edilenlere muayyen çalışma saatlerine mukabil İcra Vekilleri Heyetince takdir olunacak bir ücret verilebilir) diye yazılı hükme tevfikan muayyen çalışma saatleri haricindeki mesaiye mukabil İcra Vekilleri Heyetinden istihsal olunan kadroya müsteniden ayda 150 lira ücretli munzam bir vazifeden ibaret bulunmuş olmasına ve mumaileyh İstanbulda her ne kadar tetkik bürosuna müteallik işlerle meşgul bulunduğu bildirilmiş ise de harer-rah kararnamesinin 36 nei maddesini muaddil 10 teşrinisani 335 tarihli kararnamenin 2 nei maddesinin son fıkrasında (... İfayı vazife zmnında iki günden ziyade tevakkuf edilmiş ise bu suretle geçen tevakkuf günlerinin umumu için ikamet yevmiyesi verileceği) muharrer olduğu ve bu itibarla İstanbulda bulunduğu günler için ifayı vazife eylemiş olmasına mebni daha yüksek olan müfettişlik maaşı üzerinden ikamet yevmiyesi almış bulunmasına göre işbu müddet zarfında velevki raportörlüğe aid işleri görmüş olsa bile ayrıca bu işe aid ücretin itasına mesağı kanunî görülememiştir.

Binaenaleyh mumaileyhin İstanbulda bulunduğu 24 - I - 1936 tarihinden 29 - II - 1936 tarihine kadar raportörlüğe aid evvelce tediye edilmiş olan ücretin istirdadı icab eylediği ve merbut

ita emrile tahakkuk ettirilmiş bulunan şubat ayına aid ücretin de tamamının vizesine imkân görülmediği takdir ile Maliye vekâletine bildirilmiş ve ita emri de iade kılınmıştır.

9 — Tekâüd aylığının noksan hesab edildiğinden düzeltilmesi dileğile mütekaid jandarma on yüzbaşı 2018 numaralı Arif imzasile verilen dilekçenin bir fıkrasında (Mülga 325 tarihli yaş haddi kanununa göre 1 temmuz 1931 tarihinde emsalim ile tekaüdüğüme imkânı kanunî yoktur. Çünkü 1934 senesine kadar muteber olan 1706 numaralı jandarma kanununun 12 nci maddesine göre ikmalî tahsil için harbiye mektebinde ve ordu stajlarında bulunan jandarma zabıtları yaş haddinden tekaüd edilmez, ancak tahsil ve stajda muvaffak olamazlar ise yaş haddi kanunu haklarında tatbik olunur. kaydı mevcuttur. Şu hale göre ben de 1931 de harbiye mektebinde tahsilde ve 1933 senesinde dahi ordu kıtalarında stajda bulunmakta idim ve bu tahsil ve staj devresinde muvaffak oldum.) denilmekte olduğundan bu babtaki düşüncenin bildirilmesine dair Jandarma U. Kumandanlığına yazılan tezkereye alman cevabında; Yüzbaşı Arifin 13 mart 1924 tarihinde jandarmaya girerken her nasılsa doğum tarihini 304 olarak kaydettirmeğe muvaffak olmuş bulunduğuna ve bundan ötürü jandarmada 304 rumî doğumlu olarak muamele gördüğü ve 14 - VII - 1934 tarihinde yüzbaşılıkla yaş haddinden tekaüd edildikten sonra doğumunun 302 olduğu tahakkuk etmesinden alman bir kararname ile tekaüd tarihinin 14 - VII - 1931 olarak tashih edildiği ve tekaüd aylığının buna göre hesaplandığı ve 304 doğumlu olarak kıdemi itibarıyla 1933 yılı ağustosunda binbaşılığa terfii lâzım gelen mumaileyhin emsalleriyle birlikte terfi ettirilmek üzere 1931 de harbiye ve 1932 de piyade atış mektebine gönderilmiş ve o zaman bu doğum tarihine göre kendisinin yaş haddi mevzu bahis olmadığı için kendisi hakkında 2227 numaralı kanunun tatbiki düşünülmeyeceği ve harbiye ve atış mektepleriyle ordu stajını ikmalden sonra terfi için muvafık sicile alamayınca 1933 senesinde bittabi emsalleriyle birlikte terfi edememiş ve 1934 temmuzunda 304 doğumlu olarak yüzbaşılıktan tekaüde sevk olunmuş bulunduğu bildirilmiş ve icabı bilmüzakere:

2227 numaralı ve 27 - V - 1933 tarihli kanunda (1706 numaralı jandarma kanununun 12 nci

9 — 13 haziran 1325 tarihli mülga tahdidî kanunu ahkâmına tevfiқан 14 temmuz 1934 tarihinde tekaüdü iera kılınmış olan yüzbaşı Arifin doğum tarihinin 1302 olduğu tesbit edilmiş olmasına ve bu tarihe nazaran kanunda tahdid edilen yaş daha evvel ikmal etmiş bulunmasına göre dairesince mumaileyh hakkında tatbik edilen muamelenin tadiline mahal olmadığına dair Divanca verilen karar muvafık görülmüştür.

maddesi mucibince harbiye mektebinde tahsil etmeğe ve ordu kıtaatında staj görmeğe mecbur olan jandarma zabitlerinin bu tahsilleri veya stajları esnasında emsalleri terfi ederler ise kendileri de tahsil ve staj neticesine kadar terfi edemediklerinden dolayı yaş haddine uğrarlar ise bu gibi zabitler hakkında 13 - haziran 1925 tarihli tahdidi sin kanunu hükmü tecil olunur.) denilmekte ise de müsted'i esasen 302 doğumlu olması itibarile bu kanunun neşrinden evvel tahdidi sin kanunundaki hadde dahil olmuş bulunduğu cihetle bu kanun hükmünün kendisine teşmili gayri caiz olduğu gibi tekaüde sevkolunduğu 14 - VII - 1931 tarihinden 1934 tarihine kadar geçen müddetin de 707 numaralı kararı âli mucibince tekaüdlük müddetine ilâvesi de gayrimümkün bulunduğu cihetle tahdidi sin kanunundaki yaşa vusulile hükmen mütekaid addolunması icab eden 14 - VII - 1931 tarihinden infikâki tarihine kadar geçen müddetin tekaüd müddetine ilâvesine ve yahud hizmeti ahire zammı unvanile bir zam icrasına ve binaenaleyh tahsis evrakının bu noktalardan dahi tadiline lüzum ve imkân bulunmadığının müsted'ie tebliğine karar verilmiştir.

10 — Korgeneral Kenanın 7 - III - 1935 tarihinde vefatı hasebile 1683 numaralı kanunun 49 ncu maddesi mucibince ailesine adiyen bağlanmış olan aylığın 46 nci maddeye göre malûliyet üzerinden tadilen tahsisi hakkında M. Müdafaa vekâleti tekaüd şubesinden gönderilen evrakın tetkiki neticesinde 46 nci maddede (Harekât sahasında hizmet esnasında hava tesiri ile ve sefer arızalarından dolayı ve hazer vaktinde askerî vazife ifası sırasında hastalanıp bunun neticesi olarak vefat eden zabitlerle askerî memurların yetimlerine birinci derece malûliyet maaşının % 65 şî tahsis olunur) denilmesine ve heyeti sıhhiye raporunda dimağ yorgunluğunun hangi vazifei askeriyeyi ifa ederken arız olduğu gösterilmemiş bulunmasına ve dairesinin vazife ile alâkadar gördüğü dimağ yorgunluğundan mütevellid bir hastalıktan ölümün vuku bulunduğu yolundaki işarı 46 nci maddenin mefhumu ile kabili telif görülmemesine mebni evvelce tahsis edilmiş olan maaşın tadiline imkân görülmediğini mutazammın İkinci dairece ittihaz olunan karara itirazın M. Müdafaa vekâletinden alınan 27 - IV - 1936 tarih ve 12677/1924 numaralı tez-

10 — Korgeneral Kenanın sureti vefatı 1683 numaralı tekaüd kanununun 46 nci maddesinde tadad edilen vaziyetlere uygun bulunmamasına göre mezkûr kanunun 49 ncu maddesi mucibince ailesine âdiyen tahsis edilmiş olan yetim maaşının tadilini müstelzim bir sebep bulunmadığına dair Divanca verilen karar muvafık görülmüştür.

kerede, Korogeneral Kenanım vazife icabı hastalanarak vefat ettiği Zat işleri ve Sıhhiye dairelerince tevsik edilmiş olmasına binaen yetimlerine 46 nci madde mucibince maaş bağlanması icab edeceği beyanile keyfiyetin bir kere de Divan heyeti umumiyesince müzakeresi talebinde bulunmuş ve Divan kanununun 73 ncü maddesi mucibince teşekkül eden heyette ve M. umuminin huzurile tetkikatı lâzime biliera :

Dosya meyanında bulunan Sıhhat işleri dairesi reisliğinin mütaleanamesinde; heyeti sıhhiye raporları hastalıkların mahiyet ve derecesini tesbit edip bunların hangi vazifelerde ve ne gibi müessirlerle meydana geldiğinin de âmirlerinin şahadet ve tevsikleriyle tahakkuk edeceği ve ancak fennin bu sebebi müessir kabul etmesinin kifayet edeceği ve Korogeneral Kenanım ölümüne sebep olan (Hiper tansiyon) hastalığında da (Bedenî ve fikrî yorgunluğun) müessir olacağını fen kabul ettiğine göre bu müessirin hangi vazifede ve ne zaman meydana geldiğinin tesbit ve tevsiki icab etmekte olup buna aid de dosyasında Üçüncü ordu müfettişi Orgeneral Said Akbay Doğanım ve Genel kurmay başkanı Marşal Fevzi Çakmağım vesikalarının bulunduğuna ve (Dimâğ yorgunluğundan mütevellid bir hastalıktan ölümün vuku bulması 46 nci maddenin mana ve mefhumile kabili telif) görülmediği hakkındaki Divan kararının sebebi anlaşılammış olduğu ve beden yorgunlukları ve hastalıklarının meydana getireceği arızaların ve hastalıkların ölüme sebep olamayacağı ileri sürülmesinin fennen doğru görülemeyeceği gibi bu iki âmilin yani fikir ve beden yorgunluklarının ekseriya birlikte hastalığa müessir olacağını da nazarı dikkate almak icab edeceği ve askerlik vazifeleri ise yalnız savaşta değil, hazerde bile fikren ve bedenen yorucu bir çalışmayı icab ettirip bilhassa yüksek kumanda makamında bulunanlarda bu çalışmaların vereceği yorgunluk asrı ve üstün bir görüşle takdir edilmek icab edeceği muharrer bulunmuş ve M. Müdafaa vekâleti Zat işleri dairesinden yazılan bir tezkerede ise, ölüm sebepleri hakkında yapılan tevsik işleri sonunda Korogeneral Kenanım vazife senelerinde daimî surette maddî, manevî, ruhî yorgunluklara maruz kaldığı ve ölümü mucib arzının vazife tesirinden ileri geldiği kanaati muhafaza edilmekte bulunduğu dermeyer edilerek

gereğinin yapılması istenilmiş olduğu anlaşıl-
mış olmakla Divan kanununun 73 ncü maddesi
mucibince teşekkül eden heyette ve M. umumi-
nin husurile icabı bilmüzakere:

M. Müdafaa vekâletinden gönderilen Sıhhat
ve Zat işleri dairelerinin mütaleaname ve tevsik
delilleri red sebeplerinin tadil ve tebdilini istil-
zam eder mahiyette görülmediğinden 1683 sayılı
kanunun 49 ncü maddesine tevfikân tahsis edil-
miş olan yetim maaşının 46 ncı maddeye göre ta-
dilen tashihine kanunî imkân görülemediğinden
günden tescil talebinin reddine ve dosyasının
dairesine iadesine karar verilmiştir.

11 — Süvari yüzbaşılığından mütekaid Bah-
rinin anası Nazife tarafından verilen 13/3/1936
tarihli arzualde oğlundan kendisine aylık bağ-
lanmamış olduğundan dolayı 2514 sayılı Divan
Muhasebat kanununun 73 üncü maddesi mucibi-
nce keyfiyetin tetkikile kendisine de maaş bağ-
lanması istenilmiş ve sebkeden işara cevaben
Millî Müdafaa Vekâletinden alınan tezkerede
1683 sayılı kanunun 48 nci maddesine göre
oğlunun sağlığında beyanname vermesi lâzım
gelirken vermemiş olduğundan anası Nazife
aylık bağlanmayup yalnız karısı Remziyeye tah-
sis bulunduğu bildirilmiş ve icabı ledelmüzakere:

1683 sayılı kanunun 48 nci maddesinde
“yetim maaşı birinci derecede zevceye, evlâda,
bunlar bulunmadığı takdirde ikinci derecede dul
ana, muhtaç veya malûl zevç ve babaya tahsis
olunur ve bunlara yetim denilir. Memur veya
mütekaidler ikinci derecede bulunan istihkak sa-
hiblerinin birinci derecede müstahaklar arasına
konulmasını bir beyanname ile talep etmek
hakkını haizdirler” diye yazılı bulunmasına ve
dilekçe sahibi Nazifenin oğlu mütekaid Bahri,
anasının birinci derece maaş müstahakları ara-
sına konulması için beyanname vermemiş olma-
sına göre anasına yetim maaşı bağlanmasına
imkânı kanunî görülmediğinin tebliğine karar
verilmiştir.

12 — Erzincan muhasebei hususiye tahsil-
darı iken kendisini öldüren Bahattinin ailesine
bağlanan maaşa aid olup idarei hususiyeler te-
kaüd sandığı müdüriyetinden tanzim edilmiş
olan bordroya bağlı evrakın tetkikinde:

Hizmet cetveline göre ölünün 20 Eylül 1927
tarihinde Erzincan polis memurluğuna tayin olu-
narak 28 Eylül 1933 tarihine kadar burada ifayı

11 — 1683 numaralı kanunun 48 nci madde-
sinde yazılı ikinci derecedeki yetimler, memur
tarafından hali hayatta bir beyanname ile birinci
dereceye çıkarılmadıkça kendilerine maaş tah-
sisine imkân olmadığı cihetle Divan muhasebat-
ça verilen karar muvafık görülmüştür.

12 — 2097 sayılı kanunla idarei hususiye
memurlarına da tatbiki kabul edilen 1683 nu-
maralı tekaüd kanununun 66 ncı maddesi hükmü
işbu kanunun mevki meriyete girdiği tarihe
kadar muvazenei umumiyeden tekaüd edilenlerin
idarei hususiyede ve bilmukabele idarei hususiye-
den tekaüd olunacakların muvazenei umumiyede
geçen müddetlerinin tekaüd hesabında nazarı dik-

vazife ettikten sonra teşrinievvel 1933 tarihinde Erzincan muhasebei hususiye tahsildarlığına tayin olunduğu ve 12 - V - 1935 tarihinde ölümü üzerine hususî idareler tekaüd sandığından verilmek üzere ailesine tahsis olunan maaşta 1 haziran 1930 dan 28 eylül 1933 tarihine kadar muvazenei umumiyede sebkedenden hizmeti de nazarı dikkate alındığı görülmüş ve 1683 sayılı tekaüd kanununun 66 nci maddesi hususî bütçeden maaş alan memurların ancak mezkûr kanunun meriyetinden evvel tekaüd aidatı itası suretile geçen müddetlerini kabul ettiğine göre şimdiye kadar muvazenei umumiye memurlarından tekaüd edilenlerin 1 haziran 1930 dan sonra hususî bütçede geçmiş bir hizmeti varsa tenzil edilmekte olduğu gibi bundan sonra da maddenin bu hükmü karşısında bu suretle muamele yapılması lâzım geleceği ve mezkûr maddenin bu suretle tedvin edilmiş olmasının, 1683 numaralı tekaüd kanununun meriyetinden sonra umumî bütçeden gayri bütçelerde sebkedenden hizmetlerden mütevellit hukukun istilzam ettiği masrafların umumî bütçeye tahmil edilmemesi düşüncesinden ileri geldiği ve 1683 sayılı tekaüd kanununun 2097 numaralı kanunla hususî bütçeden maaş alan memurlara da aynen teşmil edildiğine göre vâzır kanun yukarıda söylenen maksadının aynen burada da kabulü zarurî görülmekte olduğundan bilmukabele hususî bütçeden tekaüd edilen veya ailesine maaş bağlanan bir memurun da bu tarihten sonra umumî bütçede geçen müddetin kabul edilmemesi mütalea edilerek ölünün ailesine maaş tahsisinde 1 haziran 1930 dan sonra umumî bütçede geçen hizmetinin de kabul edilmesi hususunda dairesince ne düşünülmekte olduğu sorulmuş ve alınan cevapda (Şimdiye kadar umumî muvazeneden tekaüd edilen memurların 1 haziran 1930 dan sonra hususî bütçede geçen hizmetin tenzil edilmekte bulunmasına kıyasen hususî bütçeden tekaüd edilen veya ailesine maaş bağlanan bir memurun da bu tarihten sonra umumî bütçede geçen hizmetinin kabul edilmemesi yolunda Divanca serdolunan mütaleanın yerinde olduğu söylenmekle beraber bu işin kıyas tarikile tatbikata intikal ettirilmesi doğru görülmeyerek keyfiyetin Umumî Heyette bir karara raptının muvafık olacağı) bildirilmiş olduğundan bu babta bir karar verilmezden evvel düşünceleri sorulan Maliye vekâletinden alınan 14 - V - 1936 tarihli tezkere oku-

kate alınmasını icab edip bu tarihten sonra müteakiben gelecek müddetlerin hesaba katılmasına mevzuatı hazırta müsaid bulunmadığından Divanca müttehaz karar bu noktai nazardan muvafık ve bu idareler için dahi evkaf ve hudud sıhhiyesi idarelerinde olduğu gibi bir tesis vü eude getirilmesi temenniye lâyük görülmüştür.

narak icabı konuşuldukte;

İdarei hususiye memurları hakkında da tatbiki 2097 sayılı kanunla kabul edilen 1683 sayılı tekaüd kanununun 66 nci maddesi evvelce hususî ve mülhak bütçelerden maaş almış olan ve son memuriyetleri itibarile umumî bütçeden tekaüd maaşları verilmek üzere tekaüdlükleri yapılacak olanlar hakkında hükmü muhtevi olup bunun aksine bir hüküm mevcut değilse de umumî muvazeneden tekaüd edilen memurların 1-VI-1930 tarihinden sonra hususî idarelerde maaşla geçen hizmet müddetleri nazarı itibare alınmadığı gibi hususî idarelerce tekaüd edilecek memurların mezkûr tarihten sonra aynı suretle umumî muvazenede geçen hizmetlerinin de müteakiben nazarı itibare alınmaması muktazi görülmektedir.

Netekim evkaf ve hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlüklerinin memurları da aynı ahkâma tâbi iken 1683 sayılı kanunun 66 nci maddesine 2788 sayılı kanunla eklenen bir fıkra ile mülhak bütçe ile mezkûr idarelerden umumî muvazeneeye nakli memuriyet edenlerin umumî muvazeneeye nakilleri tarihine kadar geçen hizmet müddetlerinin ve umumî muvazeneden evkaf ve Hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlükleri kadrolarına geçen memurların da müteakiben umumî muvazenedeki hizmet günlerinin tekaüdlük için meşrut olan kanunî müddetin hesabında sayılması kabul olunmuştur.

Bu itibarla Erzincan muhasebei hususiye tahsildarı iken ölen Bahattinin yetimlerine hususî idareler tekaüd sandığına maaş bağlanmasında 1 - VI - 1930 tarihinden sonra umumî muvazenede geçirdiği hizmet müddetinin nazarı itibara alınmaması hakkındaki Maliye vekâleti mütaleasma iştirak edilerek tahsis muamelesinin bu esasa göre ıslahına talikan reddine karar verilmiştir.

13 — Talebi üzerine 1 haziran 1935 tarihinde 273 lira 76 kuruş maaşla tekaüdü iera kılınmış olan Tüm General Sıtkım, tekaüd tarihinde mevcut olan kalb malûliyeti dereceye girer mahiyette bulunduğundan bahsile bilâhare verilen rapur ve vesikaya müsteniden tekaüd tarihinden itibaren 5 nci dereceden malûliyeti tasdik edilmesi üzerine tadilen bağlanan maaşa aid olub M. M. V. tekaüd şubesinden bittanzim Divana gönderilen bordronun tetkikinde: (Kalb hastalığını intaç eden romatizmanın vazifei askeriden

13 — Tekaüdünden altı ay sonra, duçar olduğu malûliyetin vazife icabı olduğundan bahsile beşinci derece üzerinden malûliyet maaşı tahsisi talebinde bulunan Tüm general Sıtkımın malûliyeti 1683 numaralı kanunun 28 ve 30 cu maddelerini izah eden 195 numaralı kararı tefsiriye uygun bir şekilde tevsik edilememiş olmasına göre Divanca verilen red kararı muvafık görülmüştür.

münbais olduğu tasrih edilmemiş olduğundan 195 No. 11 tefsir kararı mücibince bu romatizmanın başka bir vakaya merbut olmayarak merbut rapor ve vesikada yazılı sebepten münbais olup olmadığına sıhhat işleri dairesince tayini ve vekâletin mucibine iktiran eden müzekkerenin dördüncü bendinde yazılı vesaik suretlerinin de raprı) için dairesine iade olunmuştı.

Sıhhat işleri dairesinden yazılan cevapta :

1 - *Romatizma her mevsimde zuhur eden bir hastalıktır. Birdenbire üşümelerin romatizmaların zuhurunda müessir olduğuna bütün müelliflerin kanaati vardır.*

2 - *Yorgunlukların bu meyanda cebrî yürüyüşlerin de romatizmanın tekevvününde büyük bir ehemmiyeti vardır. Bu suretle vücudun terleyip bilâhare üşümesini ve hastalığa karşı mukavemetinin kırılmasını intaç eder.*

3 - *Tümgeneral Sıtkının Cümhuriyet bayramı münasebetile yapılan hazırlıklarda fazla çalıştığı ve yorulduğu ve 20 teşrinievvel 1934 gününde (meşgale sırasında) romatizmaya tutulduğu âmirlerinin ve ilk tedavi eden tabiblerin vesikalarından anlaşılması ve 23 - I - 1936 tarih ve 59 sayılı tevsik ile de tahakkuk etmiştir.*

4 - *Bu tarihten evvel dosyasında malûliyetini gösteren başka bir rapor yoktur.*

5 - *Malûliyetinin romatizmadan ileri gelmesine fennen kanaat hasıl olduğu 15/T. sani 1935 tarih ve 541 sayılı rapurların arkasındaki tasdikte de gösterilmiştir. Denilmiş ise de:*

934 senesinde Cümhuriyet bayramında yapılacak geçit resmi için Ankaraya gelen kıtaatı teftiş esnasında had ve kesirülmafsal risyeye tutularak evinde tedavi edildiğine ve bunu müteakib hunnakı sadır nöbet ve iztirabları geçirdiğine dair 8 nci fırkaca tanzim kılman 1 nisan 1935 tarihli raporu vaka zamanından altı ay sonraya müsadiftir. Hastalığı zamanında usulen verilmesi lâzımgelen rapur alınmadığından bu rapor ve **Korgeneral Naci Tanazın vesikası** şahadet mahiyetinde bulunmaktadır. 1683 No. 11 tekaüd kanununun 28 ve 30 ncu maddelerinin maksadını izah eden 195 No. 11 tefsir kararına nazaran malûliyetin, sunu taksir olmaksızın vazife esnasında hadis ve vazifeden münbais bulunması lâzım gelib vaka tarihinde vaziyetini bildiren bir raporun mevcut bulunmaması itibarile bağlanan malûliyet maaşının tes-ciline imkân görülmemiştir.

14 — Mülga Harbiye nezareti Harbiye dairesi mümeyyizlerinden iken 7 ağustos 340 tarihinde malûliyetine binaen hizmeti üzerinden tekaüdü yapılmış olan İhsan Nurinin, sonradan vaki müracaatı ile ibraz ettiği vesaika müsteniden tekaüd maaşının malûliyet üzerinden tadiline dair Millî Müdafaa vekâleti Tekaüd, eytam ve eramil şubesinde tanzim edilip tescil için Divana gönderilmiş olan tahsis evrakının tetkikinde:

Evrak arasında mevcut miralaylıktan mütekaid Dr. Talât imzalı ve haziran 1935 tarihli vesikada (1332 senesinde Gülhane hastanesi sertabibi bulunduğu zamanda İhsan Nurinin usulen hastaneye müracaatı üzerine yapılan seriri muayenesinde Avrupada tedaviyi istilzam edecek surette (Kanlı tederrünü reeye müptelâ olduğu görüldüğü) ve Dr. İhsan tarafından verilen 5 - V - 1935 tarihli tıbbî raporda (Mülga Harbiye nezareti Harbiye dairesi sahra topçu mümeyyizi İhsan Nurinin umumî harb esnasında (1332 haziran) gece nöbetçiliği esnasında vaki nefsüddem üzerine usulü veçhile tarafımdan tedavi altına alınmış ve müteakiben Gülhane hastanesine gönderilerek hastalığı tedaviyi müstelzim derecede tederrünü ree olduğu tahakkuk ve tesbit ettirildikten sonra Gülhanenin gösterdiği lüzum üzerine Hükümet tarafından Avrupa (Davus) sanatoryomuna gönderildiğini bu kere vaki olan müracaat ve talebe binaen tasdik ederim) denildiği ve profesör Dr. Süheyl ve Dr. Bürge tarafından verilen müşterek raporda (Kadıköyün Rızapaşa yokuşunda karakol sokakında 48 numaralı hanede oturan İhsan Nurinin eskiden müptelâ olduğu tederrünü reenin ehemmiyetli ve mebzul bir emop tezi ile tezahür eden hecmesini geçirmiş ve 12 - II - 1935 tarihinden 5 mart 1935 tarihine kadar tarafımızdan tedavi edilmiştir) diye yazılı bulunmaktadır. Yine evrak arasında mevcut Zat işleri dairesininin 25 - V - 1935 tarihli tezkeresine göre, ilk tekaüdü esnasında mevcut olan hastalığı vazife icabı husule geldiği tevsik edildiği takdirde derece verilmek üzere şimdiki halde kıdemen tekaüdü tasdik edilmiş olan adı geçeninin 341 senesinde bu bapta ibraz eylediği vesikalarla malûliyet maaşı verilmesi hakkında yaptığı müracaata Sıhaat işleri dairesince (Haydarpaşa hastanesinin son raporu mündericatına nazaran hastalığının kabili salâh olması itibarile kıdemen tekaüdü hak-

14 — 1340 senesinde malûliyetine binaen o zaman meri ahkâm ve usul dairesinde âdiyen tekaüdü iera kılınmış olan mümeyyiz İhsan Nurinin malûliyetinin vazife icabı olduğu tevsik edilememiş olmasına nazaran derece üzerinden malûliyet maaşı tahsisi talebinin reddi hakkında Divanca müttehaz karar yerinde görülmüştür.

kinda evvelce verilmiş olan kararın tadilini müstelzim bir cihet bulunmadığı) cevabı verildiği anlaşılmasına ve sözü geçen vesikalar, hastalığım, vazifenin ne gibi tesiri ile meydana geldiğini isbata kâfi görülememesine mebni:

1 - 325 tarihli tekaüd kanununa merbut emraz cetvelinde dahil olan meşakı seferiyeden mütevellid verem için - kabili salâh olsa bile - derece verilmesi mümkün bulunuyorsa 332 senesinde bu hastalığa tutulduğu bildirilen adı geçen 341 tarihinde vaki malûliyet iddiasına red cevabı verilmesi neden mütevellid bulunduğu anlaşılammakta olduğundan bu noktanın tavrı;

2 - Malûliyetini mucib hastalıkta ve hastalığım müvellidi olarak gösterilen vazifede meşakı seferiyenin ve seferin ne gibi bir dahlü tesiri bulunduğunun beyanı;

3 - Emraz cetvelinin 30 neu bendinde yazılı meşakı seferiye kaydı yalnız seferberliğe mi makturdur, yoksa seferberlik olmadan yapılan herhangi askerî sefer ve harekât ta bunda dahil midir? Bu cihetlerin de tavrı için evrak dairesine iade edilmişti.

Alman cevapta 341 senesinde malûliyet maaşı hakkında vaki müracaatın kabul edilmemesi (Meşakı seferiye) tâbirinin tatbik şekline aid bir keyfiyet olduğu ve bu vesaik işinin de tekaüd şubesine aid bulunduğu bildirilmiş ve tekaüd şubesi tevsik âmirliğinden yazılan derkenarda (İhsan Nuñinin 341 tarihinde vaki malûliyet iddiasına red cevabı verilmesi usulsüz olduğu sıhat işleri dairesinin 11 - VI - 1935 tarih ve 1923 sayılı kararından ve malûliyetini mucib hastalıkta ve hastalığım müvellidi olan vazifesinin harp icabatı olarak bir çok mahrumiyetler altında vazife yapmak mecburiyetinin müessir olduğu ve meşakı seferiye, 16 - XI - 1932 tarih ve 731 sayılı tevsik talimatnamesinin 5 nei maddesinin dördüncü fıkrasına göre umumî ve kısmî seferberliklerle harekâtı askeriyeye münhasır bulunduğundan buna göre muamele yapıldığı bildirilmiştir.

1 - Adı geçen 332 senesinde geçirdiği hastalığa dair vaka zamanında tanzim edilmiş raporu olmadığını;

2 - Kendisinin malûliyet maaşı tahsis için 341 senesinde ibraz ettiği vesaikle vaki olan müracaatına (Hastalığım kabili salâh olması itibarile kıdemen tekaüdü hakkında evvelce verilmiş olan kararın tadilini mucib bir cihet olmadığına)

sıhhat işleri dairesince karar verilmiş olduğu halde tekaüdünden 12 sene sonra malûliyet iddiasile derece üzerinden maaş tahsisi kanununun ruhuna uygun görülmediğini;

3 - Vaka, Millî Müdafaa vekâletince tanzim edilmiş olan teşrinisani 1932 tarih ve 731 sayılı tevsik talimatnamesinin tatbiki tarihinden evvel olup tahsis muamelesinin o tarihte carî olan usul dairesinde yapılmış olmasından dolayı sonradan çıkan bu talimatnameye göre evvelce yapılan muamelelerin değiştirilmesi, tekemmül etmiş muamelelerde istikrar bırakmayacağı cihetle tatbikat itibarile de şayanı terviğ bulunmadığını mutazammam ikinci daire kararile yazılan red tahririne itirazın Millî Müdafaa vekâletinden alınan tezkerede; bu emekli memurun büyük harpte geceli gündüzlü çalışma sebebiyle malûliyetinin vazife icabı ve vazifeden münbais vukua geldiği tekaüd şubesince tevsik olunduğu ve sıhhat işleri dairesince de tekaüdlüğünün derece ile tadiline karar verilmiş olduğu ve buna tekaddüm eden zamanlara aid muamelelerde yapılan noksan ve hatalar bu muamele ile kanunî şekle konulmuş bulunduğu ve 731 sayılı talimat; vekâletin ötedenberi tevsik işlerinde aramak mecburiyetinde olduğu kanunî yolları bir araya toplamak hizmetini gören bir kayiddan ibaret olup neşri tarihinden itibaren yeni usuller vazetmiş olmadığı ve kanunî mevzuata uymayan her hangi bir işin ilk tesadüf edilen makam tarafından kanunî şekle ircaı gerektiğine göre sıhhat işleri dairesinin önce verdiği kararın yolunda olmadığına dair son karara ve tekaüd şubesinin tevsik nazaran İhsan Nurinin tekaüdlüğünün derece ile değişmesinde kanunsuzluk görülmemiş olduğundan işin bir defa da Genel Heyetçe incelenmesi istenilmiş ve Divan kanununun 73 ncu maddesi mucibince teşekkül eden heyette müddeiumuminin huzurile icabı bilmüzakere: Millî Müdafaa vekâletinin işbu mütaleası;

1 - Adı geçenin 332 senesinde geçirdiği hastalığa dair vaka zamanında tanzim edilmiş rapor olmaması,

2 - Kendisinin malûliyet maaş tahsisi için 341 senesinde ibraz ettiği vesaikle vaki olan müracaatına (hastalığı kabili salâh olması itibarile kıdemen tekaüdü hakkında evvelce verilmiş olan kararın tadilini mucib bir cihet ol-

madığma) sıhhat işleri dairesince karar verilmiş olduğu halde tekaüdünden 12 sene sonra malûliyet iddiasile derece üzerinden maaş tahsisi kanunun ruhuna uygun görülmemesi ;

3 - Vaka Millî Müdafaa vekâletince tanzim edilmiş olan teşrinisani 1932 tarih ve 731 sayılı tevsik talimatnamesinin tatbiki tarihinden evvel olub tahsis muamelesinin o tarihte cari olan usul dairesinde yapılmış olmasından dolayı sonradan çıkan bu talimatnameye göre evvelce yapılan muamelelerin değiştirilmesinin tekemmül etmiş muamelelerde istikrar bırakmayacağı cihetle tatbikat itibarile de şayanı terviğ bulunmaması ;

Gibi takrirden münderiç red sebeplerinin tadil ve tebdilini icab ettirir mahiyette görülmeyişinden tadilen tahsis muamelesinin reddine ve dosyasının dairesine iadesine karar verilmiştir.

Gazi Antebin Kozanlı mahallesinde outran Halebli yüzbaşı Hasan Nureddin hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 26/I/1937 - Sayı : 3517)

No.
968

Mütarekeyi müteakib Halebe giderek orada kalmasına binaen 347 sayılı kanunun beşinci maddesine tevfikân nisbeti askeriyesi kesilen ve Gazi Antebin Kozanlı mahallesinde oturan Halebli yüzbaşı Hasan Nureddin (1322 - 332), vatanî hizmet ifası maksadile Halebde kaldığını vesaikle tevsik etmek suretile Zat işleri son tetkik mercii encümenine baş vurmuş ve kesilmiş nisbeti askeriyesi kararının kaldırılmasıyla tekaüde sevkedilmesine dair mezkûr encümenden bir karar istihsal etmiş ise de ; 347 sayılı kanunun beşinci maddesi hükmüne girmiş bulunanlar hakkında 1289 sayılı kanunun sekizinci maddesinde (Âli karar heyeti tarafından ittihaz olunan kararlar ile 854 ve 347 sayılı kanunlar mucibince mukaddema ittihaz olunub Âli karar heyeti tarafından tetkik olunamıyan mukarreat dahi katî ve nihaî olub bunlar aleyhine hiç bir mercie müracaat edilemez) denilmesine ve Zat işleri son tetkik mercii encümeninin vazife ve salâhiyetini tayin eden 2515 sayılı kanunun birinci maddesinin sarahatine binaen Halebli Hasan Nureddinin talebinin tetkikına ve bir karar ittihazına Zat işleri son tetkik mercii encümeninin salâhiyettar olamayacağına karar verilmiştir (Cild 14 - Sayfa : 14 ve Cild 15 - Sayfa : 56,72).

Belediye kanununun 15 nci maddesinin 8 nci fıkrasının tefsirine mahal olmadığı hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 27/I/1937 - Sayı : 3518)

No.
969

Belediye kanununun 15 nci maddesinin 8 nci fıkrasının sarih olan hükmüne nazaran manifatura ve tuhafiyeciler emrinde çalışan ve müşterilere ticaret malını gösteren ve ambalâj yapan müstahdeminin 8 nci fıkrada gösterilen «Halk ile temas eden hizmet erbabı işçilerden» sayılamıyacağına karar verilmiştir (Cild 13 - Sayfa : 16 ve Cild 15 - Sayfa : 72,84).

22 kânunusani 1937

Mardin İhtisas mahkemesinde emekli dördüncü sınıf askerî adlî hâkim Cemilin üçüncü sınıfa terfii hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 27/I/1937 - Sayı : 3518)

No.
970

Sakarya muharebesinde bacağından aldığı yaradan dolayı 27 - X - 1927 de altıncı dereceden tekaüd edilen ve o tarihte Hukuk fakültesine devam ettiğinden ordu ile alâkası kesilmeyerek 12 - XII - 1930 da askerî hâkim sınıfına geçirilen ve bu geçirilişte yüzbaşılıktaki kıdemi nazarı dikkate alınmadan yüzbaşı rütbesinin muadili olan beşinci sınıfa geçirilen Mardin ihtisas mahkemesinde emekli dördüncü sınıf askerî adlî hâkim Cemilin, hâkim sınıfına geçtiği sıarda kıdemi nazarı itibare alınarak dördüncü sınıfa nakli ve sonradan da emsallerile üçüncü sınıfa terfii icab ederken yanlışlıkla beşinci sınıfa alınmasından ve bilâhare dördüncü sınıfa terfi ettirilmemesinden ötürü emsallerinden bir sınıf geri kaldığı ve bu vaziyet Zat işleri son tetkik merciî encümenince incelenmiş ve Cemilin gadre uğratıldığı kararına varılmış ise de Kamutayın 694 sayılı kararı karşısında vekâletçe yapılmış olan bu yanlış muamelenin düzeltilemediği anlaşılmıştır.

694 sayılı karardan önce Millî Müdafaa vekilliğince her nasılsa yapılan yanlış bir muamelenin düzeltilmesi için bu kararın mâni teşkil etmesi varid olamayacağına, ve aynı vaziyette olan bir arkadaşı için Yüksek heyetçe kabul olunan 13-IV-1936 tarih ve 312 sayılı Arzuhal encümeni kararının hâkim Cemil hakkında da tatbiki adle ve hakka uygun olacağına karar verilmiştir (Cild 13 - Sayfa : 62 ve Cild 15 - Sayfa : 72, 84).

22 kânunusani 1937

Atatürke, İsmet İnönü Hükûmetine ve Genel kurmay başkanına Hatay işinde elde edilen muvafakiyetten dolayı Kamutayca teşekkür edilmesi hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 2/II/1937 - Sayı : 3523)

No.
971

Türk ulusu ve Devleti Reisi Atatürke, İsmet İnönü Hükûmetine ve Genel kurmay Başkanına ulusal davamız olan Hatay işinde Türk ulusuna temin ettikleri yüksek muvaffakiyetten dolayı Kamutayca resmen teşekkür edilmesine ittifakla karar verilmiştir *(Cild 15 - Sayıfa : 160 :173)*.

29 kânunusani 1937

Büyük Millet Meclisinden kahraman orduya selâm gönderilmesine dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 2/II/1937 - Sayı : 3523)

No.
972

Büyük Millet Meclisi namına kahraman orduya selâm gönderilmesine karar verilmiştir *(Cild 15 - Sayıfa : 173)*.

29 kânunusani 1937

Giresunun Bayrambey köyünden Haşiloğlu şöhretli Durmuşoğlu Kadirin ölüm cezasına çarptırılması hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 9/II/1937 - Sayı : 3529)

No.
973

Giresunun Bayrambey köyünden Dizdaroğullarından Memed kızı Fatmayı tamammütle boğarak öldürmekten suçlu Haşiloğlu Şöhretli Durmuşoğlu 1320 doğumlu kocası Kadirin Giresun Ağır ceza mahkemesince ölüm cezasına mahkûmiyetine dair verilen kararın hafifleştirilmesini ve değiştirilmesini müstelzim bir sebep görülemediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezanın infazına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayıfa : 50 ve Cild 16 - Sayıfa : 2,42)*.

3 şubat 1937

Bartının Sarmaşık köyünden Mustafaoğlu Asımın ölüm cezasına çarptırılması hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 10/II/1937 - Sayı : 3530*)

No.
974

Bartının Sarmaşık köyünden Çekiŋeoğullarından Hasanoğlu Yaşarı taammütle öldürmekten suçlu aynı köyden Mustafaoğlu 1319 doğumlu Asım hakkında yapılan muhakeme neticesinde Bartın Ağır ceza mahkemesinden hükmedilen ölüm cezasının değiştirilmesini ve hafifleştirilmesini istilzam eden bir sebep görülemediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezanın infazına karar verilmiştir. (*Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 16 - Sayfa : 2,56*).

5 şubat 1937

Teşkilâtı esasiye kanununun bazı maddelerinin tadiline aid müzakere zabıtlarının neşir ve tamimine dair

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 13/II/1937 - Sayı : 3533*)

No.
975

Büyük Millet Meclisinin 5 - II - 1937 tarihindeki inikadında, teşkilâtı esasiye kanununun bazı maddelerinin tadili hakkında cereyan eden müzakere zabıtlarının bütün memlekette aynen neşir ve tamimine karar verilmiştir. (*Cild 16 - Sayfa: 87*).

8 şubat 1937

Kültür direktörleri ve yarıdirektörlerle liseler, öğretmen okulları ve orta okulları öğretmenleri ve yaröğretmenleri ve işyaları kadrosunda tashih yapılması hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 17/II/1937 - Sayı : 3536*)

No.
976

3051 sayılı kanuna bağlı cetvelde sehven 1373 olarak yazılmış olan 25 lira maaşlı

muallimler sayısının 1773 olarak tashihine karar verilmiştir (Cild 15 - Sayıfa : 18 ve Cild 16 - Sayıfa : 160,175).

12 şubat 1937

Arazi vergisi kanununun 5 nci maddesinin tefsirine mahal olmadığına dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 20/II/1937 - Sayı : 3539)

No.
977

Arazi vergisi kanununun beşinci maddesinde, verginin terkinini icab ettiren arızanın mahsulâta taallûk etmesi icab edeceği yazılı ise de mahsulât münhasıran tohum atmak suretile yetiştirilen hububata maksur olmayıb zeytin ve meyve gibi ağaçtan hâsıl olan semerelere de şamil bulunması ve maddede mahsulün tamamen belirmiş olmasını zarurî kılabacak takyidî mahiyette bir hüküm de bulunmaması dolayısıyla fevkalâde arızalar yüzünden mahsulâtın meydana gelmesi inkâm münselip olan hallerde de vergi terkinini cihetine gidilmesi maddenin sarahati iktızasından bulunmuş ve bu sebeble tefsire mahal görülmemiş ve bu gibi âfetlerin hasara uğrattığı mahsulün idraki zamanı hangi malî senede vaki olacak ise terkin edilecek verginin de o senelere aid ve münhasır kalması tabii olduğuna karar verilmiştir (Cil 14 - Sayıfa : 86 ve Cild 16 - Sayıfa : 194,195).

15 şubat 1937

Büyük Millet Meclisinin 22 mart 1937 tarihine kadar tatili faaliyet etmesi hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 27/II/1937 - Sayı : 3541)

No.
978

Bu içtima zarfında Hükûmetten gelen kanun lâyihaları kâmilten intaç edilmiş olduğundan gelecek inikadın 22 mart pazartesi gününe talikina karar verilmiştir (Cild 16 - Sayıfa : 208)

15 şubat 1937

Balıkesir mebusu Enver Adakanın teşriî masuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 16/IV/1937 - Sayı : 3582)

No.
979

Matbuat kanununun 20 nci maddesine muhalif hareketten dolayı suçlu olduğu bildirilen Balıkesir mebusu Enver Adakanın, bu suçtan dolayı hakkında adlî takibat yapılabilmesi için, teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 18 - IX - 1936 tarih ve 6/3176 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, Teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı bulunan cürümler dışında olduğu görüldüğünden Dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin ikinci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 17 - Sayfa : 16,28,29)*.

9 nisan 1937

Balıkesir mebusu İsmail Hakkı Uzunçarşılının teşriî masuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 16/IV/1937 - Sayı : 3582)

No.
980

Tramvay kondüktörü Mustafayı dövdüğü iddia ve şikâyet olunan Balıkesir mebusu İsmail Hakkı Uzunçarşılı hakkında takibat yapılabilmesi için, teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 2 - XI - 1936 tarihli ve 6/3642 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, Teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı bulunan cürümler dışında olduğu görüldüğünden Dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin ikinci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 10 ve Cild 17 - Sayfa : 16,29)*.

9 nisan 1937

Denizli mebusu Haydar Rüşti Öktemin teşriî masuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 16/IV/1937 - Sayı : 3582)

No.
981

İzmir - Karantinada Memurin kooperatifi Şaşal suları acantası Abdullah Hulkiyi neşir suretile tahkirden suçlu sanılan «Anadolu» gazetesi sahibi Denizli mebusu Haydar Rüşti Öktem hakkında takibat yapılabilmesi için, teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 20 - VII - 1936 tarih ve 6/2642 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, Teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı bulunan cürümler dışında olduğu görüldüğünden Dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin ikinci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir (Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 17 - Sayfa : 16,29).

9 nisan 1937

Eskişehir mebusu Emin Sazakın teşriî masuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 16/IV/1937 - Sayı : 3582)

No.
982

İcra ve iflâs kanununa göre yazılan müzekkereye cevap vermemesinden dolayı Orman ve keresteciler müteahhitler birliği reisi Eskişehir mebusu Emin Sazak hakkında adlî takibat yapılabilmesi için, teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 18 - IX - 1936 tarih ve 6/3177 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, Teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı bulunan cürümler dışında olduğu görüldüğünden Dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin ikinci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir (Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 17 - Sayfa : 16,29).

9 nisan 1937

Kayseri mebusu Veli Yaşının müdafaasının alınması hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 16/IV/1937 - Sayı : 3582)

No.
983

Çanakkale belediye reisi iken park ve mezbaha inşaatı işlerinde nafıa keşfile tesbit edilen miktarın fevkinde kanuna aykırı olarak hakikî değerlerinden fazla para sarfetmek suretile zimmet vukuuna ve suiistimallere mahal vermekten suçlu olduğu bildirilen Kayseri mebusu Veli Yaşının, bu suçtan dolayı hakkında adlî takibat yapılabilmesi için teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin, 15-X-1935 tarih ve 6/2792 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, Teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı bulunan cürümler dışında olduğu görüldüğünden Dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin ikinci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 17 - Sayfa : 16,29)*.

9 nisan 1937

Muğla mebusu Dr. Hüseyin Avni Ercanın teşriî masuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 16/IV/1937 - Sayı : 3582)

No.
984

2506 sayılı kanuna muhalif hareketten suçlu Muğla mebusu Dr. Hüseyin Avni Ercanın, bu suçtan dolayı hakkında adlî takibat yapılabilmek için, teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 18 - IX - 1936 tarih ve 6/3174 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, Teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı bulunan cürümler dışında olduğu anlaşıldığından Dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin ikinci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 17 - Sayfa : 16,29)*.

9 nisan 1937

Muğla mebusu Yunus Nadinin teşriî masuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşri ve ilâm : 16/IV/1937 - Sayı : 3582)

No.
985

Gazetesinde maddei mahsusa tayin ve neşriyle defatle hakarettten suçlu olduğu bildirilen Muğla mebusu Yunus Nadinin, bu suçtan dolayı hakkında adlî takibat yapılabilmesi için, teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 18 - IX - 1936 tarih ve 6/3172 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, Teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı bulunan cürümler dışında olduğu görüldüğünden Dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin ikinci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 17 - Sayfa : 16,29)*.

9 nisan 1937

Muğla mebusu Yunus Nadinin teşriî masuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşri ve ilâm : 16/IV/1937 - Sayı : 3582)

No.
986

Memnuiyet hilâfına neşriyattan suçlu Muğla mebusu Yunus Nadinin, bu suçtan dolayı hakkında adlî takibat yapılabilmesi için, teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 17 - IX - 1936 tarih ve 6/3226 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı bulunan cürümler dışında olduğu görüldüğünden Dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin ikinci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 17 - Sayfa : 16,29)*.

9 nisan 1937

Sivas mebusu Necmettin Sadakın teşrii mesuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 16/IV/1937 - Sayı : 3582)

No.
987

Matbuat kanununa muhalif hareketten suçlu olduğu bildirilen Sivas mebusu Necmettin Sadakın, bu suçtan dolayı hakkında adlî takibat yapılabilmesi için, teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 30 - IX - 1936 tarih ve 6/3336 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı bulunan cürümler dışında olduğu görüldüğünden dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin ikinci fıkrası mucibince takib ve muhakemesnin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 17 - Sayfa : 16, 29)*.

9 nisan 1937

Zonguldak mebusu Rifat Vardarın teşrii masuniyeti hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 16/IV/1937 - Sayı : 3582)

No.
988

Mal beyanında bulunmaktan suçlu olduğu bildirilen Zonguldak mebusu Rifat Vardarın, bu suçtan dolayı hakkında adlî takibat yapılabilmesi için, teşriî masuniyetinin kaldırılması Başvekâletin 12 - X - 1936 tarih ve 6/2456 sayılı tezkeresile talep edilmiş ise de isnad edilen suçun, teşkilâtı esasiye kanununun 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı cürümler dışında olduğu görüldüğünden dahilî nizamnamenin 180 nci maddesinin ikinci fıkrası mucibince takib ve muhakemesinin devre sonuna bırakılmasına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 17 - Sayfa : 16, 29)*.

9 nisan 1937

Tekaüd maaşile muallim ve müderrislik, doktor, eczacı, baytar, mühendis ve kondoktorluk maaşlarının bir zat uhdesinde içtimaina dair olan 900 sayılı kanunun birinci maddesi hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 3/V/1937 - Sayı : 3594)

No.
989

2 haziran 1926 tarih ve 900 numaralı kanunun kastı, mütekaüd olan tabiblerle kanunda ismi yazılı diğer meslek müntesiblerinden istifade olduğuna göre hususî idare ile belediyelerden bahseylediği halde mülhak bütçeden bahsetmemesi mülhak bütçeli idareleri bu hükümden hariç tutmak istemesinden ileri gelmeyib bilâkis bunların da Hükûmet idaresi sayılacağına tabî görülmelerinden ileri geldiği ve mülhak bütçeli idareleri Hükûmet tabiri içinde mütalea eylemek ne bir kıyas ve ne de bir tefsir olmayıp ancak bir kelimenin mefhumunu tayinden ibaret olacağı cihetle 900 numaralı kanunun birinci maddesinde yazılı Hükûmet tabirinde mülhak bütçeli idarelerin de dahil bulunduğuna ve madde kanuniye sarih olup ayrıca tefsire mahal olmadığına karar verilmiştir *(Cild 16 - Sayfa : 54 ve Cild 17 - Sayfa : 66,99)*.

26 nisan 1937

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Yugoslavya Mebusan Meclisine teşekkür ve muhabbet duygularının bildirilmesi hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 6/V/1937 - Sayı : 3597)

No.
990

Başvekil ile Hariciye vekilinin resmî ziyaretleri esnasında asıl Yugoslav milleti tarafından şahıslarına ve Türk milletine, kendiliğinden gösterilen geniş sempati, Türkiye Büyük Millet Meclisini pek mütehassis ettiği cihetle Büyük Millet Meclisinin çok samimî teşekkür ve muhabbet duygularının ve Yugoslav milletinin kuvvet, refah ve saadeti hakkındaki halis dileklerinin Yüksek Reislik tarafından Mebusan Meclisi Yüksek Reislîği vasıtasile Yugoslav millet vekillerine iblâğına ittifakla karar verilmiştir *(Cild 17 - Sayfa : 161)*.

30 nisan 1937

Memurin kanununun 4 ncü maddesinin C fıkrasile 49 ncu maddesindeki «Muhilli haysiyet ve namus cürüm» kaydinin tefsir mevzuu olamayacağı hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 17/V/1937 - Sayı : 3606)

No.

991

1 — Memurin kanununun 4 ncü ve 49 ncu maddelerinde yazılı olan muhilli haysiyet ve namus cürümler tabiri mutlak olup ne bu kanunda ve ne de diğer kanunlarda hangi cürümlerin muhilli haysiyet ve namus olduğunu gösteren bir kayid ve sarahat bulunmadığı gibi bu hususta kazaî bir içtihad da bulunmamasına ;

2 — 2071 sayılı kanunda sayılan cürümlerin muhilli haysiyet ve namus olduğunun kabulü zarurî olsa dahi bu kanunda tadad edilmiyen diğer ceraim ve efal muhilli haysiyet ve namus mefhumu içerisine girebileceğinden muhilli haysiyet ve namus efaalin yalnız bu cürümlere inhisar ettirilemeyeceği tabî bulunduğuna ;

3 — Kanunen memnu olan ve bir suç teşkil eden her hâdise esas itibarile failin haysiyetile alâkalı olmakla beraber muhitin ve içtimaî sebeplerin tesiratına tâbi olan muhilli haysiyet ve namus fiillerde sebep, saik ve zaman değişmekle de telâkki farkları hâsıl olabileceğine göre bu nevi fiilleri vazı kanun tayin ve inhisar ifade edecek tarzda tadad etmesi doğru olmayacağına ve binaenaleyh kanunî ve inzibatî bakımdan suç sayılabilecek fiillerin, bu âmiller her zaman göz önünde bulundurulularak bir neticeye varılmak üzere, takdirî vaziyette bırakılması maksadı temine daha ziyade yarayacağına ;

Binaen muhilli haysiyet ve namus tabirinin tefsir mevzuu olmayacağına ve bu mefhumun kanunu tatbik ile mükellef olan salâhiyetli mercilerin takdir ve içtihadlarına bırakılması muvafık olacağına karar verilmiştir *(Cild 3 - Sayfa : 2 ve Cild 13 - Sayfa : 2 ve Cild 18 - Sayfa : 50,81)*.

12 mayıs 1937

Zir nahiyesi poligon hesap memur vekili Ali Fevzi Çakar hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 25/V/1937 - Sayı : 3613)

No.

992

Zir nahiyesi poligon hesap memur vekili Ali Fevzi Çakar, bu vazifede bulunduğu sırada sıhhî vaziyeti Cebeci hastanesine tedavi için sık sık gitmesini istilzam etmesine ve buna ise maddeten imkân bulmamasına ve başka bir yere nekli hakkındaki müracaatlarından da bir netice hâsıl olmamasına mebni hizmetinden affini istida etmiş ve bunun üzerine vekâletçe istifasına aid muamele ifa olunarak keyfiyet Yüksek tasdika da iktiran eylemiş ise de mumaileyhin kanunen meşrut olan on beş sene müddeti doldurmadan istifasının kabulü kanuna uygun olmadığı ve gerçi

1076 numaralı ihtiyat zabitleri kanununun 16 ncı maddesinde, ordudan ayrılanların muvazzaf sınıfa nakledilmeyecekleri yazılı bulunmakta ise de bu hükmün kanuna uygun bir şekilde ordudan ayrılmış olanlar hakkında tatbiki lâzımgelib, yoksa muayyen ve meşrut müddeti doldurmayanlara ve binaenaleyh kanunsuz yapılan muamelelere teşmili doğru olmadığı eihetle Fevzi Çakarın istifasının keenlemyekün addedilerek eski hizmetine muvazzafen nakli suretile, yapılan bu yanlışlığın tashi-hine karar verilmiştir (Cild 18 - Sayfa : 130,137:140).

20 mayıs 1937

Ordu ikramiyesi kanunu mucibince mesleğe aid faydalı telif ve tercümede bulunanlara verilen paralar hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 31/V/1937 - Sayı : 3618)

No.
993

Ordu ikramiye kanunu mucibince verilen ikramiyelerden mesleğe aid faydalı telif ve tercümede bulunanlara verilen paralar, eser üzerindeki telif ve tercüme haklarından feragatlerine mukabil kendilerine ödenen bir bedelden ibaret olub bu paraların bütçenin her hangi bir tertibinden verilmiş olması işin mahiyetini değiştiremeyeceğine ve hariçten satın alınan bir eserin bedeli de vergiye tâbi tutulmadığına göre aynı mahiyette olan bu kabîl tediyeatın da vergiye tâbi olmayacağı tabîî görülmekte ve kanunların hükümleirnden bu mâna sarahaten çıkmakta olduğundan meselede tefsire muhtaç bir eihet bulunmadığına karar verilmiştir (Cild 17 - Sayfa : 134 ve Cild 18 - Sayfa : 246, 309).

27 mayıs 1937

Büyük Millet Meclisinin kahraman orduya selâm ve takdirlerinin sunulmasına dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 2/VI/1937 - Sayı : 3620)

No.
994

Büyük Millet Meclisinin kahraman Orduya selâm ve takdirlerinin sunulmasına karar verilmiştir (Cild 18 - Sayfa : 408).

29 mayıs 1937

Akşehirin Meydan mahallesinden Seyid Ahmedoğlu Hüseyinin ölüm cezasına çarptırılması hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 7/VI/1937 - Sayı : 3624)

No.

995

Sivrihisar göçebeleirnden ve Kıptı taifesinden Halil İbrahimi öldürmekten suçlu Akşehirin Meydan mahallesinden ve göçebelere 1296 doğumlu Seyid Ahmedoğlu Hüseyin hakkında Ankara ağır ceza mahkemesince hükmedilen ölüm cezasının değiştirilmesini ve hafifletilmesini istilzam eden bir sebep görülemediğinden teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezanın infazına karar verilmiştir *(Cild 11 - Sayfa : 2 ve Cild 18 - Sayfa : 290, 451).*

31 mayıs 1937

Babaeskinin Çengelli köyünden Mahmudođlu Muradın ölüm cezasına çarptırılması hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 7/VI/1937 - Sayı : 3624)

No.

996

Babaeskinin Çengelli köyünden Memedoğlu Mamed Ali Pehlivanı taamüdle öldürmekten suçlu aynı köyden 1312 doğumlu Mahmudođlu Murad hakkında Kırklareli Ağır ceza mahkemesince hükmedilen ölüm cezasının değiştirilmesini ve hafifletilmesini istilzam eden bir sebep görülemediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezanın infazına karar verilmiştir. *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 18 - Sayfa : 290,451).*

31 mayıs 1937

Bozkırın Kınık köyünden Ahmedoğlu Memed Alinin ölüm cezasına çarpıtılması hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 7/VI/1937 - Sayı : 3624)

No.
997

Bozkır kazasının Kınık köyünden Memişoğlu Ahmedî öldürmekten suçlu aynı köyden Sofuoğullarından Ahmedoğlu 1319 doğumlu Memed Ali hakkında Konya Ağır ceza mahkemesince hükmedilen ölüm cezasının hafifletilmesini ve değiştirilmesini istilzam eden bir sebep görülemediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezanın infazına karar verilmiştir *(Cild 12 - Sayfa : 22 ve Cild 18 - Sayfa : 290,452)*.

31 mayıs 1937

Kilisin Kara Ali mahallesinden Memedoğlu İsmailin ölüm cezasına çarpıtılması hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 7/VI/1937 - Sayı : 3624)

No.
998

Kilisin Kara Ali mahallesinden kardeşi Memedoğlu Ahmedî taammüdle öldürmekten suçlu ve bir katil vakasından dolayı Gazi Anteb hapisanesinde 15 seneye mahkûm 1314 doğumlu Memedoğlu İsmail hakkında Gazi Anteb Ağır ceza mahkemesince hükmedilen ölüm cezasının hafifletilmesini ve değiştirilmesini istilzam eden bir sebep görülemediğinden, Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezanın infazına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 18 - Sayfa : 290,452)*.

31 mayıs 1937

Muradiyenin Aşağı Kortikân köyünden Davetioğlu Memedin ölüm cezasına çarptırılması hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 7/VI/1937 - Sayı : 3624)

No.
999

Muradiyenin Aşağı Kortikân köyünden olup Kürd Said isyanından dolayı Adana hapisanesinde mevkuf Memedoğlu Nasonun karısı Haniyi taammüdle öldürmekten suçlu aynı köyden 1317 doğumlu Davetioğlu Memed hakkında Van Ağır ceza mahkemesince hükmedilen ölüm cezasının hafifletilmesini ve değiştirilmesini istilzam eden bir sebep görülemediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 nci maddesi mucibince cezanın infazına karar verilmiştir (Cild 15 - Sayfa : 142 ve Cild 18 - Sayfa : 290,452).

31 mayıs 1937

Mühendislik ve mimarlık hakkındaki 1035 sayılı kanunun 1 nci maddesinin tefsirine mahal olmadığı hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 10/VI/1937 - Sayı : 3627)

No.
1000

1035 numaralı kanun ne gibi evsaf ve şeraiti haiz olanlara mühendislik ruhsatnamesi verileceğini sarahat ve katiyetle tayin etmektedir. Kanunun neşrinden evvel her hangi bir belediye mühendisliğine tayin için yapılmış olan müsabaka imtihanı bu kanunun istediği mühendislik imtihanı değildir. Diplomasız amelî zevat arasında bir belediye işi hakkında yapılmış bir müsabakadır. Binaenaleyh buna istinaden yazılmış olan bir tahrirattaki kayıd dahi mühendislik ruhsatnamesi kazanmağa hak vermez. 1035 numaralı kanunun birinci maddesinde istenilen imtihan, yüksek mimarlık ve mühendislik mekteplerinden diploma alanların tâbi tutuldukları imtihandır.

Binaenaleyh, 1035 numaralı kanunun, birinci maddesi mimarlık ve mühendislik unvan ve salâhiyetlerini haiz olmak için lâzımgelen şartları katî ve açık olarak göstermiş olduğundan tefsire lüzum ve mahal bulunmadığına karar verilmiştir (Cild 18 - Sayfa : 386 ve Cild 19 - Sayfa : 2, 52).

4 haziran 1937

Süvari Yarbay Şahabettinin yarbaylık ve binbaşılık nasıb tarihlerinin düzeltilmesi hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 10/VI/1937 - Sayı : 3627*)

No.
1001

Süvari Yarbay Şahabettinin, İstiklâl harbinin son harekâtı taarruziyesinde ifa ettiği fevkalâde hizmetlerinden dolayı, Orkomutanlığınca, Başkomutanlığın, bir seneyi tamamlayan ve fevkalâde hizmetleri görülen subayların birer derece terfii suretile taltiflerine dair olan emri alınmadan takdirname ile taltifi inha edildiği ve bilâhare terfii için yapılan teklifatın da takdirname ile taltifinden dolayı kabul edilmediği ve fakat aynı karargâhta hem takdirname almış ve hem de bir derece terfi ettirilmiş emsali bulunduğu ve kendisinin, mükerer taltifatı meneden cephe komutanlığının yazıları üzerine yararlığından dolayı terfi edemediği anlaşılmış olduğundan ismi geçen Şahabettinin binbaşılık ve yarbaylık nasıplarının tashihine karar verilmiştir *Cild 18 - Sayfa : 80 ve Cild 19 - Sayfa : 2,52:53*).
ler.

4 haziran 1937

Rizenin Haremtepe köyünden Eminoğullarından Selimoğlu Mustafanın ölüm cezasına çarptırılması hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 10/VI/1937 - Sayı : 3627*)

No.
1002

Rizenin Haremtepe köyünden Memed kızı Haculeyi tasarlayarak öldürmekten suçlu Haremtepe köyünden Eminoğullarından Slimoğlu 1327 doğumlu Mustafa hakkında Rize Ağır ceza mahkemesince verilen ölüm cezasının değiştirilmesini ve hafifletilmesini istilzam eden bir sebep görülemediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi hükmüne tevfikan cezanın infazına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 46 ve Cild 19 - Sayfa : 2,53)*.

4 haziran 1937

Somanın Kozanlı köyünden Saidoğullarından Memed Alioğlu Memedin ölüm cezasına çarptırılması hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 10/VI/1937 - Sayı : 3627)

No.
1003.

Somanın Kozanlı köyünden Çerkes Hasan kızı Hatice ile aynı köyden Karaçamlioğullarından Sadıkoğlu Çoban Hüseyini taammüden öldürmekten suçlu yine aynı köyden Saidoğullarından Memed Alioğlu 1323 doğumlu Memed hakkında Manisa Ağır ceza mahkemesince verilen ölüm cezasının hafifletilmesi ve değiştirilmesini istilzam eden bir sebep görülemediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesine tevfikan cezanın infazına karar verilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 62 ve Cild 19 - Sayfa 2,53)*.

4 haziran 1937

Birinci kânun 1936 : şubat 1937 aylarına aid Divanı muhasebat raporuna dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 15/VI/1937 - Sayı : 3631)

No.
1004

Divanı muhasebatça birinci kânun 1936 : şubat 1937 aylarına aid muamelât hakkında tanzim edilmiş olan rapor üzerine Divanı muhasebat encümeni tarafından yazılan aşağıdaki mazbata tasvib edilmiştir *(Cild 17 - Sayfa : 28 ve Cild 18 - Sayfa : 168 ve Cild 19 - Sayfa : 91)*.

7 haziran 1937

DİVANI MUHASEBATIN MÜTALEASI

1 — Evkaf umum müdürlüğü memur mürü iken muntazam borçlar kontorolluğuna tayin kılman Kenanın İstanbul - Ankara zati harcırahı olarak tahakkuk ettirilip vize için Divana gönderilen 9 - X - 936 tarihli ita emrinin tetkikinde:

Tayin emrini İstanbulda Gülhane hastanesinde tedavide iken tebelluğ ettiğinden dolayı memuriyeti dairesine avdet için harcırah tahakkuk ettirildiği görülerek tahvilen veya terfian tayin olunanların harcırahları hini tayinlerinde mezunen başka bir mahalde bulunsalar dahi memuriyeti sabikaları mevkiinden harcırah verileceği harcırah kararnamesinin 23 ncü maddesi ahkâmından olup eski memuriyet mahalli Ankara bulunan mumaileyhe İstanbuldan itibaren harcırah tahakkuk ettirilmesi sebebinin izahı hakkında muhasebe müdürlüğüne yazılan istizah müzekkeresine zat işleri müdürlüğünden alınıp gönderilen cevabta,

Divanın istizahı üzerine Kenan tarafından yazılan itiraz istidasının bağlı bulunduğu beyanile ita emirleri tekrar vize için Divana gönderilmiş ve bahsedilen dilekçe mündericattın, vücudundaki hastalıkların tedavisi için yol masrafı verilerek İstanbula gönderildiği ve ikinci bir raporla temdidi mezuniyet yaptırdığı ve mezuniyetinin hitamından evvel kontrolluğa tayin emrini İstanbulda tebelluğ ettiği ve tayin emrini tebelluğ ettiğinde tedavisi hitam bulmadan Ankaraya gelerek işe başladığı ve tedavinin devamına zaruret bulunduğundan tekrar İstanbula gittiği ve vaziyetin harcırah kararnamesinin 23 ncü maddesi ahkâmına tevafuk etmediğinden harcırahın verilmesi, maalinde bulunduğu anlaşılmıştır.

Hasta memurlara memur kanununun 84 ncü maddesine tevfi kan müddeti hizmetlerine göre mezuniyet verilmekte olmasına ve harcırah kararnamesinin 23 ncü maddesinde tahvilen veya terfian tayin olunanların harcırahları hini ta-

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİ
MAZBATASI

Birinci kânun 1936 - şubat 1937 aylarına aid olup Divanı muhasebat reisliğinin 7/IV/1937 tarihli ve 115133/864 numaralı tezkeresile gönderilen üç aylık rapor encümenimizce tedkik olundu. Raporun fıkralarına mütenazır olarak ittihaz kılman kararlar aşağıda yazılmış ve Umumî heyete arzedilmek üzere sunulmuştur.

1 — Uhdelerinde memuriyet bulunmadığı halde bir memuriyete tayin olunanların harcırahı hini tayinlerinde mütemekkin oldukları mahalden ve tahvilen veya terfian veya tenzilen tayin olunanların harcırahı hini tayinlerinde mezunen başka bir mahalde bulunsalar dahi memuriyeti sabikaları mevkiinden tayin oldukları memuriyet merkezine kadar olan mesafeye göre hesab olunur. «diye yazılı olan harcırah kararnamesinin 23 ncü maddesine nazaran eski ve yeni memuriyetleri aynı şehir dahilinde olan memurlara her ne sebeble olursa olsun mezun buldukları mahalden itibaren harcırah itasına imkân olmayıp bu kabil memurlardan memur kanununun 84 ncü maddesinin (d) fıkrası mucibince memleket dahilinde bir müessesesi sıhhiyede tedavi olunanlardan tahvili memuriyet edenlerin yol masraflarının işbu madde kanuniye hükmüne göre itası lâzım geleceği yolundaki Divan kararı musib görülmüştür.

ynlerinde mezunen başka bir mahalde bulun-
salar dahi memuriyeti sabıkaları mahallinden
hesab ve tesviye olunacağı sarahaten yazılı
ve memuriyeti sabıka mahallinin Ankarada bu-
lunmasına binaen mumaileyhe İstanbuldan
itibaren harerrah tahakkuk ve tesviyesi har-
crrah kararnamesi ahkâmma muhalif bulunduğu
ve ancak sözü geçen 84 ncü madde ahkâmma
tevfikan sıhhî bir müessesede tedavi edildiğini
tevsik ettiği takdirde daire bütçelerine konul-
muş olan tedavi ve yol masrafı tertibinden
yol masrafı tesviye edilmesi lâzım geleceğı ci-
hetle daimî memurlar misilli harcrrah tahsisa-
tımdan tahakkuk ettirilen seyahat ve infikâk
ve muvasalat yevmiyelerile yol masrafına aid
sözü geçen ita emirlerinin vizesine imkân
olmadığından Maliye vekâletine iade kılın-
mıştır.

2 — Malûliyeti hasebile 28 - IV - 1339 tari-
hinde hizmetine göre tahsis edilen 1202 kurusla
tekaüde sevk muamelesi yapılan Binbaşlı Ali
Nakînin dairesince tanzim olunub vize için Diva-
na gönderilen terfih muamelesinin reddi hakkın-
da ikinci daire kararma istinaden yazılıp Millî
Müdafaa vekâletine tevdi olunan 23 - X - 1936
tarihli ve 104928/4552 sayılı taktire itirazın mu-
maileyh tarafından verilen ve hülâsaten malûli-
yetinin vazife esnasında ve vazifeden mümbais
olarak husule geldiğı ve Haydarpaşa hastane-
sinee yapılan muayenede bir kaç yüz zabıtın
2, 3 saat gibi çok kısa bir zamanda ve sathi ola-
rak gözden geçirilmiş olması ve malûliyeti sıra-
sında tedavi edildiğı Bandırma hastanesinin
yanması ve kuyudatın mahvolması dolayısıyla
malûliyetinin vesaikle tevsik edilemediğı beya-
nımdan ibaret bulunan 19 - X - 1936 tarihli di-
lekçe üzerine ledelistifsar Millî Müdafaa vekâ-
letinden alınan 6 - II - 1936 tarihli ve 36 - 4126/
33318 sayılı tezkerede,

Her hangi bir harpte malûl olub ta muayyen
bir zamanda iddiayı hak etmeyenlerin hakları-
nın sukut edeceğı hakkında bir hüküm olmadığı
ve malûl olan şahıs bu talep ve iddiasını dile-
diği bir zamanda yapmak hakkına malik olduğu
ancak bu işin evveliyatında dereceye girmemesi
ve sonradan mevcut mevzuata göre dereceye
girmesi de yapılan idarî bir hatanın tashihinden
başka bir şey olmadığı beyanile keyfiyetin umu-
mî heyette tetkiki istenilmiş olmakla 2514 sayılı

2 — 28.IV.1339 tarihinde hizmet müddetine
göre âdiyen tekaüd edilen emekli binbaşlı Ali
Nakînin vazife malûlü olduğu beyanile bu kere
kendisine malûliyet maaşı tahsisi cihetine gidil-
mesi üzerine Divanı muhasebat umumî heye-
tince verilen karar Encümenimizce dairesi nez-
dinde ve dosyası üzerinde incelendi. Adı ge-
çenin sicilinde vazife malûlü bulunduğuna dair
evelce bir kayıd ve işaret olmamakla beraber
tekaüdünden evel ve ondan sonra aldığı ra-
porların malûliyetini vazifeye bağlayacak sa-
rih hükümleri ihtiva etmediğı ve hattâ bunların
yekdiğerine mübayin olduğu ve tekaüdünden
13 sene sonra muhtelif doktorlardan aldığı ra-
porlarda malûliyetin vazifeden mümbais ve va-
zife esnasında hâdis olduğunu ispata kâfi ol-
mayıp mevcut hastalığın tedavi edildiğine şe-
hadet mahiyetinde bulunduğu cihetle Divanca
yapılan muamele yerinde görülmüştür.

kanununun 73 nci maddesi hükmünce teşekkül eden heyette müddeiumuî huzurile yapılan tetkikat neticesinde,

Munaileyhin tahsis dosyasında vaka zamanına aid rapor bulunmadığı ve hastalığı tevliid eylediği iddia olunan romatizmaya vazife esnasında tutulmuş ve bu hastalıktan tedavi edilmiş olduğunun kaydı resmî ile tevsik edilemediği ve tekaüd edildiği zaman elde bulunan raporu nazara alınmayarak adiyen ve malûlen tekaüdü nün icra kılınmış bulunduğu ve tekaüdünden bir buçuk ay evvele aid 4 - III - 1339 tarihli rapor hakkında Millî Müdafaa vekâleti sıhhiye dairesince yazılan ve dosyasında mevcut olan 26 - VI - 1935 tarihli derkenarda malûliyetin derece dahiline girmediği gösterilmiş iken tekaüdü tarihinden sonra Haydarpaşa Hastanesince yapılan muayenesine aid şubat 1340 ve son muayenesini gösteren Ankara Merkez Hastanesinin 17 - IX - 1936 tarihli raporunda malûliyetin derece dahiline girdiği gösterilmekte ise de bu raporların tekaüdü tarihinden sonraya taallûk eylediği ve tekaüdünden şimdiye kadar on seneden fazla bir zaman geçtiği halde tekaüdü müteakib yapılan muameleye itirazın dairesi aleyhine o zaman meri ahkâma göre salâhiyetli mercie idarî dava ikame eylememiş bulunduğu ve 23 - X - 1936 tarih ve 104928/4552 sayılı takirde yazılı red sebeplerinin tadilini icab ettirir esbabı kanuniye gösterilmediği cihetle talebinin reddi ve tahsis evrakının leffi ile keyfiyetin Millî Müdafaa vekâletine işarı kararlaştırılmıştır.

Munaileyh Meclisi Âli Erzuhal encümenine dahi müracaat ederek itirazda bulunmuş ve bu husus hakkındaki mütalea 4 - I - 1937 tarihli ve 110157/98 numaralı tezkere ile mezkûr encümenine arz edilmiştir.

3 — Amele yevmiyelerine aid olarak Yüksek ziraat enstitüsü muhasebe müdürlüğünce bittanzim vize edilmek üzere Divana gönderilen 14-II-1936 tarihli iki krtı ita emrinin tetkikinde:

Ziraat vekâleti bütçesinin 847 nci masrafı unumiye faslına aid ve bütçede yazılı izahat mucibince amele yevmiyelerinin 847 nci fasıldan tesviye edilmesi iktiza ettiği halde müstahdemini muvakkate tertibinden tahakkuk ettirildiği görülmüş olmakla sebebinin izahı ve

3 — Amele ve işçiler devair bütçelerindeki daimî ve muvakkat müstahdeminin sınıfına dahil olmayıp bunların ücretleri bütçenin masraf tertiplerinden verilmekte olmasına ve nitekim Ziraat enstitüsü bütçesinin 847 inci faslının izahında «amele, usta ve çırak» yevmiyelerinin bu fasıldan verileceği yazılı bulunmasına göre tertibe ademi mutabakat noktasından Divanı muhasebatın yaptığı red muamelesi yerinde görül müştür.

amelenin nerede ve ne işte çalıştırıldıklarının gösterilmesi için yapılan istizaha muhasebe müdürlüğünden alınan cevapda: Amelenin Enstitü civarına dikilecek ağaç çukurlarının ihzarmında çalışmış olduklarına dair alınan mucibname sureti ile masarifi umumiye faslında tahsisat kalmadığından amele yevmiyelerinin müstahdemini muvakkate tertibinden tesviye edilmesi müsaadesini mütezammın olarak Rektörlüğe yazılan müzekkerenin raptedilerek ita emirlerinin vizesi talebinde bulunulmuştur.

Bütçe kanununun 5 nci maddesinde: (Muvakkat veya senein muayyen mevsimine mahsus hizmetlerle müstesna veya zarurî ahval dolaysile kadro dahilindeki memur ve müstahdemlerle ifası mümkün olmayan hizmetler için kadroya dahil olmaksızın şehri ücretli veya yevmiyeli müstahdemler kullanmak caizdir. Bu kabîl müstahdemlerin ücret ve yevmiyeleri munhasıran aid oldukları daire bütçesindeki muvakkat müstahdemler tertibinden verilir) denilmesine göre müstahdem sınıfına dahil bulunmayan amele ve işçi yevmiyelerinin muvakkat müstahdemler tertibinden tesviyesi yukarıda söylenen bütçe kanunu ahkâmına uygun olmadığı ve esasen amele, işçi ve çırak yevmiyelerile bahçe masraflarının 847 nci fasıldan tesviyesi dahi mezkûr fasıl izahatındaki sarahat icabatından bulunduğu cihetle bütçedeki tertibe tevafuk etmemesi hasebile ita emirleri vize edilmeyerek Ziraat vekâletine iade kılınmıştır.

4 — Tekaüdlüğünü resmen istedikten sonra vekâlet emrine alınmış iken son maaşı olan 45 lirayı iki sene almadığı beyanile tekaüd muamelesinin buna tekaddüm eden maaş üzerinden yapıldığı ve şu suretle vekâlet emrinde iken tekaüd edilmiş olmasına göre son maaşı iki sene almış olmak kaydının merfu olacağı iddiasile Kırşehir orta mekteb müdür ve türkçe muallımlığından mütekaid Ömer Genç tarafından verilen 6 - X - 936 tarihli dilekçe üzerine ledelistifsar Maarif vekâletinden alınan 11 - XI - 936 tarihli ve 88079 sayılı tezkerede mumaileyhin isteği üzerine emekliye çıkarılarak son memuriyet aylığını iki yıl almadığından ötürü 1683 sayılı kanunun 6 nci maddesine göre bir evvelki aylığı üzerinden emekli aylığı bağlanmış olmakla yapılan işin doğru ve kanuna uygun olduğu bildirilmiş olmakla keyfiyet 2514 sayılı Divan kanununun

4 — Memurin kanununun mevaddı mahsusasına tevfiakan vekâlet emrine alınmak, tekaüde sevk demek olmamasına ve mansub olsun veya vekâlet emrinde bulunsun filî hizmet müddeti 25 seneyi dolduran her memur tekaütlüğünü istemek hakkına malik bulunmasına göre vekâlet emrine alınmasına karar verilmiş iken tekaütlüğünü istiyen memurlara 1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüd kanununun altıncı maddesinin sarahati dairesinde muamele ifası muvafık ve kanunî görülmüştür.

73 ncü maddesi mucibince teşekkül eden heyette müddeiumumi huzurile tetkik olundu. Neticede:

Müstedi Ömer 9 - VIII - 932 tarihli arzuhal ile tekaüdlüğünü talep etmiş ve kendisinin vekâlet emrine alınması Maarif vekâleti inzibat komisyonunca 8 - VIII - 932 tarihinde kararlaştırılmış olup inzibat komisyonu kararlarının tebliğe muhtaç olmaksızın lâzımülnifaz bulunduğu Meclisi âlice müttehaz 25 - IV - 935 tarih ve 862 numaralı kararla müeyyed bulunmamasına binaen vekâlet emrine alınma keyfiyeti tekaüdlük talebine tekaddüm etmiş olmakla beraber bu muamelelerin, vekâlet emrine alınanlardan iş başında otuz seneyi doldurmuş olanların tekaüde sevklerini icab ettiren ve tarihi neşrinden muteber olan 1 - I - 935 tarihli ve 2658 numaralı kanunun neşrinden evvel geçmiş olması hasebile bu hâdisede dairesince tekaüde sevk vaziyeti mevzubahs olmayıp mumaileyhin tekaüdlüğü yukarıda zikredildiği üzere vekâlete verilip 10 - VIII - 932 tarihinde kayda geçen 9 - VIII - 932 tarihli dilekçesile vaki talebine müstenid bulunmuş ve binaenaleyh dairesince tekaüde sevk edildiği yolundaki iddia varid görülememiş olmakla tekaüd maaşının hini tekaüdünde iki sene almamış olduğu son maaşı üzerinden tadilen tashihi talebinin reddi kararlaştırılmıştır.

5 — Posta, telgraf telefon umum müdürlüğünden alınan 4 - XII - 1937 tarihli ve 4613 sayılı tezkerede (22 lira maaşlı Sivas posta müdürü iken Posta, telgraf müdürlüklerinin tevhid ve bu memuriyete telgraf müdürünün tayini dolayısıyla 28 - VII - 1928 tarihinde açıkta kalan ve bir sene dört ay açık maaşı aldıktan sonra 28 - II - 1929 tarihinde 20 lira maaşla Malatya müdürlüğüne tayin ve bu 20 lira maaşla iki ay üç gün hizmet ederek maaşı sabıki olan 22 liraya irtika eden ve beş ay 27 gün 22 lira maaşı alarak talebi üzerine tekaüdü iera kılınmış olan Halisin tekaüdlüğü, son memuriyet maaşını iki sene almamış olduğu için her ne kadar bir evvelki maaşı olan 20 lira üzerinden iera kılınmış bulunmakta ise de mumaileyh istida ile bu kere tekrar müracaatla maaşının 22 liradan 20 liraya tenezzülü, kendi sunutaksiri ile olmayan 788 numaralı memurin kanununun 85 nci maddesi mucibince kendisinin son memuriyetine muadil bir yere tayini lâ

5 — Tekaüd kanununun altıncı maddesinin sarahatine göre talebile tekaüd olanların son memuriyet maaşını iki sene almaları şart olub 2 sene almayanların bu son maaşlara tekaddüm eden evvelki maaşları üzerinden tekaüdlüklerinin icrası lâzım gelmesine ve Yüksek Meclisin 697 numaralı kararı da bunu teyid eder mahiyette bulunmasına binaen her ne suretle olursa olsun son memuriyet maaşını iki sene almamış olanların bir evvelki maaşı üzerinden tekaüdlüklerinin icrası zarurî olub ondan evvelki maaşlara gidilmesi kanunun sarahatine uygun görülememiştir.

zım gelirken böyle bir memuriyetin bulunmaması hasebile daha fazla açıkta kalmamasını teminen 20 lira maaşla Malatya posta müdürlüğüne tayin edilmesinden mütevellid bulunduğu binaen memuriyetinin lağvinden evvel ve tekaüdüğünün icrası anında almakta bulunduğu 22 lira ile geçen müddetlerin tevhidine suretile tekaüd maaşının 22 lira üzerinden tahsisini dilemekte ve bu dileği şayanı kabul görülmekte olduğundan bahsile tekaüdiyesinin 22 lira üzerinden tahsisi mümkün olup olmayacağını tesbit ve işarı talebinde bulunulmuş olmakla Divan kanununun 73 nci maddesi mucibince teşekkül eden heyette müddei umumî huzur ile yapılan tetkikat neticesinde :

Meclisi Âlice ittihaz buyurulan 697 sayılı kararda (1683 numaralı askerî ve mülkî tekaüd kanununun altıncı maddesi tahdidî bir hükmü ihtiva ve tazammun etmek dolayısıyla :

1 - Son memuriyet maaşını iki sene müddetle almamış bir memurun bundan evvelki memuriyet maaşı son maaşına müsavi ise son memuriyet maaşını iki sene müddetle almış bulunub bulunmamasına bakılmaksızın mezkûr maddenin (iki sene almayanların tekaüd maaşları bu son maaşlara tekaddüm eden evvelki maaşları üzerinden tahsis olunur.) mutlak hükmü muvacihesinde evvelki memuriyet maaşı üzerinden tekaüd edilmesi zaruridir.

2 - Evvelki memuriyet maaşı son memuriyet maaşından dün olan memurlar hakkında dahi birinci fıkradaki hükmün cari olması lâzım gelir . diye yazılı olmasına ve mumaileyh Halisin Sıvasta kadro dolayısıyla açıkta kalıb bir derece dün maaşla Malatya posta müdürlüğünü tavan kabul ile tayininden iki ay üç gün sonra maaşı sabıkı 22 liraya irtikâ ederek bu miktar maaşı beş ay 27 gün aldıktan sonra talebile tekaüdü icra kılınmış bulunmasına göre bahsi geçen kararın ikinci fıkrası sarahatı karşısında iki sene almadığı son memuriyet maaşının bir derece dündeki memuriyet maaşı üzerinden yapılan tahsis muamelesinin kanuna ve tatbikata uygun bulunması hasebile tadiline mahal bulunmadığına karar verilmiştir.

6 — Tahdidi sin kanununa tevfikan adiyen tekaüdü icra kılınmış olan Harp tarihi encümeninde Tuğbay Hüseyin Hüsnünün malûliyet derecesi üzerinden tekaüdünün icrası hakkındaki

6 — Tahdidi sin kanununa tevfikan 192 lira maaşla tekaüdü icra edilmiş olan Tuğbay Hüseyin Hüsnünün malûliyet iddiası üzerine Divanı muhasebat umumî heyetince yapılan tetkikat

evrakın reddine dair ikinci daire kararma müsteniden yazılan takrire itirazın Millî Müdafaa vekâletinden alınan 12 - XII - 936 tarihli ve 21238 sayılı tezkerede: Emekli Tuğbay Hüseyin Hüsnünün dosyasında görüldüğüne göre 333 senesi Gazze muharebesinin vukuuna kadar hiç bir kulak arızası tesbit edilmemiş ve savaş cebhesinde devam edegelen şiddetli harblerin sonunda yani 334 senesinde kendisi esarete giriftar olmuş ve ancak 336 tarihinde vatanına dönebilmiş olup 336 senesinde kulak mütehassısı profesör Sani Yaver tarafından yapılan muayenesinde (otosikleroz) bulunduğu ve 933 tarihinde Trabzon süel hastanesi kulak uzmanı doktor Saidin raporunda da (otosikleroz) mevcudiyeti tesbit edilmiş ve nihayet sin tahdidi dolayısıyla tekaüd edildiği zaman aynı hastalığın ilerlemiş ve dereceye girer şekilde mevcud olduğu anlaşılmış bulunduğu binaen Gazze harbine kadar hiç bir kulak arızası mevcud olmadığı bu nevi kulak arızasına sebebiyet vermesi melhuz olan başka bir hastalığa tutulmuş olduğunu gösteren fennî ve idarî bir vesika bulunmadığı savaş esnasında (otosikleroz) un zuhur ve inkişafına sebep olacak maddî sebeplerin mebzuliyeti ve esaretten döndükten sonra kulaklarında (otosikleroz) teşhis edilmiş bulunması ve bu hastalığın tedavisinin mümkün olmadığı göz önünde bulundurularak bu arızanın harp ve vazife icabatından ileri geldiğini kabul etmek fennî, maddî ve hakikî bir hâdiseden ibaret olduğundan bahsile keyfiyetin bir kerede Umumî heyetce müzakeresi istenilmiş olmakla 2514 sayılı Divan kanununun 73 nci maddesi mucibince teşekkül eden heyetce müddei umumî huzur ile yapılan tetkikat neticesinde:

Divanı muhasebatın haziran - agustos 934 raporları üzerine Meclisi âlice ittihaz buyurulan 895 sayılı ve 12 - V - 935 tarihli kararın 15 nci fıkrasında:

Malûliyetin, vazife esnasında ve vazife icabı olduğu hakkında hâdisenin zamanı vukuunda tanzim edilmiş olması lâzım gelen tabib raporu ile tevsikî icab edeceği gösterilmiş alub mütekaid tuğbay Hüseyin Hüsnünün malûliyetine dair vaka zamanına aid tabib raporu bulunmadığı gibi kulaklarındaki arızanın büyük harbde infilâk ve tarrakalardan husule gelmesi keyfiyetinin fennî kanaate istinad ettirilmesi de, malûliyetin tevsikî kanaate değil hakikate müstenid olmak lâzım geldiği cihetle, 195 sayılı

üzerine verilen karar ve bu babdaki dosya encümenimizce incelendikte, adı geçeninin umumî harpten sonra Trabzon askerî hastanesinde iki defa yapılan muayenesi neticesinde verilen raporlardan birincisi olan Nisan 338 tarihli raporda kulaklarındaki işitme noksanının onda iki ve teşrinisani 338 tarihli ikinci raporda da onda bir denilerek bu hastalığın emrazı intanii mütekaid neticesi olduğu tasrih edilmiş bulunmasına ve tekaüdünün icrasından sonra Gülhane hastanesinden verilen 14 teşrinievvel 935 tarihli raporda «Hastalığın mihaniki sebepleri meyanında infilâk ve tarrakalar mevcud olabilir» diye ihtimale istinaden bunun 333 senesinde Gazze muharebesindeki top tarrakalarına bağlanmak ve bu hastalığın vazife esnasında hâdis ve vazifeden münbais olduğu şuhud vesikası ile tevsik edilmek istenildiği görülmesine nazaran encümenimizce Divanın bu babdaki mütalea ve muamelesi yerinde görülmüştür.

tefsir kararına uygun düşmeyeceğinden bu babda ikinci daire kararına istinaden yazılan 22-X-1936 tarihli ve 5474 sayılı takrirde yazılı red sebepleri varid bulunmuş olmakla kararın tadiline mahal bulunmadığı ve tahsisi maaş evrakının Millî Müdafaa vekâletine iadesi kararlaştırılmıştır.

7 — Sofya elçiliği kâtibliğinden merkeze naklolunan Fethi Osmanın bir refikası, iki çocuğu ile Ankaraya kadar yaptığı seyahatlerine müteallik olarak Hariciye vekâleti Muhasebe müdürlüğüne tanzim edilerek vizesi için Divana sevkedilen 24-XI-1936 tarihli ve 2034, 2035, 2036 sayılı ita emirlerinin tetkikında:

Sofya - İstanbul için tahakkuk ettirilen tiren ve bağaj ücretlerinde fazlalık görülerek sebebinin tayin ve tesbiti hakkında vazılan istizah müzekkeresine alınan birinci cevabda:

Aradaki farkın, levanın tedarikinden tevellüd eyleyen kur farkı olduğu, bir liraya mukabil 64 leva gönderildiği, bu itibarla yanlışlık olmadığı beyan edilerek eşya nakliyesine aid sualin cevapsız bırakılması üzerine yataklı vagon Ankara şubesinden yapılan hususî tahkikata ve sebbeden misallerine ve aynı zamanda çoktan beri levanın da türk lirası gibi stabilize vaziyetine göre seyahatin icra edildiği 15 ağustos 1936 tarihinde Sofya - İstanbul birinci mevki tiren ücretinin 61 lira 23 kuruş ile yapılacağı halde adam başına verilen 4 558 levanın 64 leva bir lira hesabına 71 lira 22 kuruş etmesi icab edeceğine göre bir nüfus için on liradan dört kişi için kırk lira kadar fazla tahakkuk ettirilmesi sebebinin bildirilmesi ve eşya nakliyesine aid suale cevab verilmesi tekrar istizah edilmiş ve alınan cevabda:

(Yataklı vagon idaresi İstanbuldan Sofyaya gidecek olan bir yolunun aldığı bilet ücretini söyleyebilir. Bu da 61 lira 22 kuruş olağidir. Sofyadan İstanbula birinci yataklı ücreti 4 558 leva olup harcırah olarak gönderilen para istihkak sahibinin eline 64 leva bir lira hesabına geçmiş bulunmaktadır. Buna nazaran 4 558 le ve 71 lira 21 kuruş yapar) denildikten sonra İstanbuldan tedariki ile Sofyadan tedariki arasında bilet bedelinin bu farkının vücade gelip gelmeyeceği yataklıdan sorulursa anlaşılacağı ve bu hususta yataklı ile görüşülerek noktai nazarlarda mutabakat hasıl olduğu bildirilmiştir.

7 — Sarf evrakı müsbitisinin Divanı muhasebate kabul edilebilecek şekil ve surette ihzar ve ibrazı alâkalılar ile tahakkuk dairelerine aid vazaif cümlesinden bulunmasma binaen Divanca yapılan muamele salâhiyeti dairesinde görülmüştür.

Cari muameleye nazaran tren ücretleri ve eşya nakliyesi emsaline ve yataklı vagon şirketi Ankara şubesinden alınan malûmata uygun olmadığından gösterilen sarfiyatın tevsikına talikan bu babdaki ita emri Hariciye vekâletine iade kılınmıştır.

8 — Kırtasiye depolarından mülhakata dairlerine sevk edilen yazı makineleri ile kırtasiye bedelleri olup bütçeden mahsub edilmek üzere vize için gönderilen 19/II ve 7,9/XII/1936 tarihli ita emirlerinin tetkikinde 23 556 lira 78 kuruşluk yazı makinesinin 2 nci kânun 1936 ayı zarfında mülhakata sevk ve irsaliyeler de aynı tarihte tanzim edildiği halde bir kısım irsaliyelerdeki tarihlerin haziran 1936 olarak tashih ve 1936 senesi bütçesinden mahsubu cihetine gidildiği görülerek irsaliyelerdeki tarihlerin tashih ve 1935 senesinde mülhakata sevk edilmiş olan yazı makineleri parasının geçen sene düyunu tertibiinden mahsubu lâzım gelirken 1936 senesi mefruşat tahsisatından mahsubu cihetine gidilmesi sebebi istizah edilmişti.

Levazım müdürlüğü ifadesine atfen Maliye muhasebe müdürlüğünden verilen cevapta: (Kırtasiye depolarında 1935 senesinde mülhakata Maliye dairelerine ariyeten ve berayi tecrübe verdirilen yazı makinelerinin bedelleri o sene bütçesinden mahsub ettirileceği zannile depo memurluklarına irsaliyelerine 1935 senesi tarihleri yazılmış olduğu kırtasiye müdürü tarafından görülerek tashih edildiği) cevabı verilmiştir. Kırtasiye depolarından mülhakata sevk edilen bilûmum mefruşat ve kırtasiyenin sevk tarihinin müsadif bulunduğu sene bütçesinden mahsubu mukaddema D. M. Heyeti umumiyesince kararlaştırılmış ve şimdiye kadar irsaliyelerde yazılı sevk tarihleri tahakkuka esas tutularak bu tarihlerin müsadif bulunduğu sene bütçesinden mahsubuna devam edilmekte bulunmuştur.

Yazı makinelerinin kırtasiye deposunca hini mubayaasında muayeneleri yapılarak tesellüm edilmiş olacağına ve bu suretle satın alınarak parası verilmiş olan mezkûr makinelerin ariyeten kullanılması hakkında bir usul ve kaide mevcut bulunmamasına binaen Kırtasiye depolarında 1935 malî senesinde sevk ve aynı sene zarfında mahallerine gitmiş velevki ariyeten olsun dairelerce istimaline başlanmış bulunan mef-

8 — Masrafların icra ve hizmetin ifa edildiği seneler bütçelerinden mahsubu muhasebei umumiye kanununun sarih hükümleri cümlesinden bulunmasına binaen kırtasiye depolarından 1935 senesinde mülhakata gönderilen eşyanın bedelleriyle sevk masraflarının da o sene bütçesinden mahsubu yolundaki Divan mütaleası yerinde görülmüştür.

ruşat ve kırtasiyeye aid irsaliyedeki tarihlerin tashihen bütçe senesinin değiştirilmesi bütçe esasatı ve muhasebeî unuuniye kanunu ahkâmına muhalif görülmüş olmakla ita emirlerinin fasıl ve maddelerinin tashihine talikan Maliye vekâletine iade kılınmıştır.

9 — Profesör Herman Yansen e verilmek üzere tanzim ve vize için Divana gönderilmiş olan 23 - XII - 1936 tarihli ita emrinin tedkikinde: Münakid mukavelename mucibince tediyesi istenilen paranın 1935 malî senesi zarfında tahakkuk etmiş olduğuna göre bütçenin geçen sene duyunu faslından verilmesi lâzım iken 1936 bütçesinden tediyeye edilmiş olduğu grülmekle sebebinin beyanı hakkında yapılan istizaha verilen cevabda işbu tediyat mukavelenameden mütevellit bir sarfiyat olup mukavele üç sene için carî ve muteber olduğundan mezkûr meblâğın bu sene bütçesinden verilmesinde bir mahzur görülmediği ve bütçeye konulan tahsisat mukavelenameye göre konulmuş olduğundan tahakkuk ettirildiği beyan edilmiş ise de ita emri muhteviyatının 1935 senesinde yapılmış hizmet mukabili tahakkuk ettirilmiş bulunmasına binaen 1935 senesi bütçesinden verilmesi muvafık olmayacağından halile vizesi mümkün olmayan ita emri İmar müdürlüğüne iade kılınmıştır.

10 — Alay imamlığından mütekaid Memed Mesudun karısı Hamide Uluğ imzasile verilen arzualde:

5 nisan 936 tarihinde vefat eden zevcinin yetimleri kendisile 328 doğumlu Kâmil ve 326 doğumlu Aziz isminde iki oğlundan ibaret olup tekaüd kanunu, birinci derecede müstahakki maaş yetimleri zevce ve evlad olarak göstermekte ve evlâdı da yirmi yaşından aşağı çocuklar olmak üzere tarif etmekte olduğu ve Kâmil babasının vefatında yirmi beş yaşında ve erkek çocuk olması itibarile yetim maaşından istifkını iskat etmiş ve nitekim Aziz de 26 yaşında olduğundan müstahakki maaş görülmemiş; aneak Kâmil Baytar mektebinde ve âli tahsilde bulunması noktasından müstahakki maaş ad edilerek ona da maaş tefrik ve tahsis kılınmış ve tahsis evrakı Milli Müdafaa vekâletinden tescil ve tasdik için Divana gönderilmiş bulunduğu izah edildikten sonra bu tahsisin esas itibarile yanlış olduğu çünkü kanun 25 yaşına kadar maaşa istihkakı

9 — Bütçe senesine muvafık olmayarak yapılan sarfiyatın senesi bütçesinden mahsubu hakkındaki Divan mütaleası yerinde görülmüştür.

10 — 1683 numaralı tekaüd kanununun 47 nci maddesinin ikinci fıkrasında (Âli tahsilde bulunan çocukların maaşları 25 yaşını geçmek üzere tahsillerinin ikmaline kadar verilir) denilmiş ve bu suretle bu kabîl yetimlerin yüksek tahsillerini yapabilmelerini temin için bu sarîh hüküm tedvin kılınmış olmasına göre pedderlerinin vefatlarında yirmi yaşını geçmiş ve fakat yirmi beş yaşını doldurmamış olmakla beraber yüksek bir mektebde tahsilde bulunanlara yetim maaşı bağlanmasında kanuna uysızlık olmadığı gibi bu kabîl yetimlerin tahsillerini bitirdikleri veya 25 yaşını doldurdıkları zaman kesilen maaşlarının diğer yetimlere zamm edilmesine de 64 nci maddenin sarîh hükmü karşısında inkâm olmadığından Divanca yapılan muamele yerinde görülmüştür.

kız çocuklarda kabul etmiş ve hatta 25 yaşını ge-
genlere de bir ikramiye verilmek suretile kesmek
esasını koymuş olub erkek çocuklarda ise yirmi
yaşına kadar yetim çocuklar olarak kabul ve bu
suretle yetim maaşı tahsis edildiği ve yirmi ya-
şına vasıl olanlar için âli tahsilde ise müstahakkı
maaşdır denmemekte olduğu ve şu sebeble yirmi
yaşından sonraki tediyat kanunî istihkakı iskat
edenler için bir atıfeti mahsusa olduğu, Kâmilin
âli tahsilini tamamlaması sebeble 14 - IX - 936
tarihinden itibaren tahsil ile alâkası kalmamış
olduğundan bunun kendisine naklen ve iadeten
tahsisi ve muamelesinin tashihi icab edeceği ve
tekaüd kanununun 64 neü maddesi bunda asla
mevzubahs olamayacağı zira bu maddenin
intikalini menettiği maaş her hangi bir
suretle kesilen yetim maaşı olub Kâmile
tahsis edilmek istenilen miktar asla öyle
bir yetim maaşı ve istihkakı olmadığı
beyan ve bu maaşın kendisinin istihkakından
âtifete veya hilâfı kanun sehven ayrılan bir
para olmasile atıfet esbabı da zail olduğundan
maaşına zam ve ilâvesi talep edilmiş olmakla
bu hususta Millî Müdafaa vekâletinin de mü-
taleasına müracaat edilerek alınan cevabda
imam Mesudun oğlu Kâmil 1330 doğumlu
olub babası 5 - IV - 1936 tarihinde ölmüş ve bu
tarihte oğlu Kâmil Yüksek Baytar okulunda
bulunmasından 1683 numaralı kanunun 47 neü
maddesinin ikinci fıkrası mucibince oğluna da
maaş bağlanmış olduğu beyan kılınmıştır.

Divanı muhasebat Heyeti umumiyesince bu
hususla dair dosya tekik edildikse; müteveffanın
4 - IV - 1936 tarihinde vefatına mebni karısı
Hamide ile Baytar mektebi âlisine müdavim
1330 doğumlu oğlu Memed Kâmile 1 - V - 1936
tarihinden itibaren yirmi birer liranın tahsis
edildiği anlaşılmalı icabı müzakere edildi:

Azadan bir zat kanunun 47 neü maddesi ye-
tim maaşlarının verilmesi cevazını mutazammın
ve bu da tahsis edilmiş bulunan maaşların de-
vamı tediyesi demek olub 19 yaşını ikmal eden
yetimlere maaş dahi tahsis edilemeyeceği re-
yinde bulunmuş ise de evvelce Divanı muhase-
bat Heyeti umumiyesince ittihaz edilmiş olan
kararda zikredildiği üzere 1683 numaralı teka-
üd kanununun 47 neü maddesinde tahsilde bu-
lunan çocukların yetim maaşlarının verilmesi
kabul edilmiş olduğuna göre pederlerinin ve-
fatlarında tahsilde bulunan yetimlere maaş

tahsisi doğru olacağı ekseriyetle yeniden takarür ettirildikten sonra bunun hâdiseye tatbikına ve bu suretle yapılan tahsislerde maaş hakkı sukut edenlerin maaşlarının diğer yetimlere intikal edib edemeyeceğine nakli müzakere edildi :

Azadan üç zat mümasili bir mesele hakkında Divanı muhasebat Heyeti umumiyesince (13 - VI - 1932) tarihinde ittihaz edilip bu defa da ekseriyetle tekrar edilen kararın mevzuu hadisede bir yetim mevcud olup diğer hissedar hazine teşkil etmekte olduğu ve kanunun 47 nci maddesi tahsilde bulunan yetimlerin tahsillerini ikmal etmelerini teminen yetim maaşlarının verilmesini teviz ettiğine göre esasen katında veya ademi tahsisinde Hazineye kalması icab eden bu yetim maaşının tahsisi veya devamı tesviyesinde hak gayri mevzubahs olamayacağından pederlerinin vefatında 19 yaşını ikmal etmiş bulunmakla beraber tahsilde bulunanlara da maaş tahsisinde kanuna bir uyarsızlık olmaz ise de bu defa müzakere olunan hadisede diğer bir yetim dahi mevcud bulunduğundan bidayeti tahsisde tahsilde bulunan yetime tahsis olunacak maaşın Hazine hissesi mukabili olarak kabulü ile diğer yetimin maaşının ana göre tahsisi lâzım geleceği ve bu suretle tahsis olunacak maaşlardan ıskat edilenlerin artık diğer yetime intikali mevzubahs olamayacağı mütaleasında bulundular isede kanunda yetim maaşlarının sureti tahsisine dair hükümlerde müteveffanın tekaüd maaşının Hazinesinin de bir hissedar olarak iştirakile mevcud yetimler arasında taksimi kabul edilmiş ve pederlerinin hini vefatlarında 19 yaşını ikmal etmiş olmakla beraber tahsilde bulunanların yetim maaşına istihkakları kabul edildikten sonra bunların hissesinin tayininde Hazinesinin hissedar olarak dahili hesab edilmemesi kanunun sarahatine karşı mümkün olamayacağı ve tahsilde bulunan yetimlerin tahsillerinin temininin vazır kanunca maksud bulunduğu kabul edilince bunlardan pederlerinin vefatında 19 yaşını ikmal etmemiş bulunanlara maaş tahsisi nasıl diğer yetimlerin hisselerine ve hakkı gayre tecavüz ad edilmiyorsa 19 yaşını ikmal edenlere de maaş tahsisinde diğer yetimlerin bir hak iddia etmeleri ve bilahara maaş hakkının sukutunda da kanunun 64 ncü maddesindeki sarıh hüküm karşısında hissesinin intikalini talep eylemeleri varid ve şayanı kabul olamayacağı ve keyfiyetin müstediye o suretle tebliği ile beraber

üç aylık rayorla Meclisi âliye arzı ekseriyetle kararlaştırıldı.

II — İktisad vekâleti teşkilât kanununun altıncı maddesine istinaden ofis muamelâtına müteallik tetkikat yapınak üzere yedi ay merkezde çalıştırılması kaydile 1.II.1936 tarihli müzekkere ile Irak ajanlığma tahvilen tayin edilen Berut ajanı Yusuf Saimin 1 nci kânun 1936 üretti hakkında tanzim edilip Divana gönderilen 25.XII.1936 tarihli ve 182 sayılı itâ emrinin tetkikinde, teşkilât kanununun altıncı maddesile vekâlete verilen salâhiyetin millî hududlar dahiline maksur olması iktiza edeceğinden işbu tahakkukun kanun hükmü ile ne suretle telif edildiğine dair yazdan istizah müzekkeresine dairesince verilen cevapta 2450 numaralı kanunun altıncı maddesi vekâletin kendi teşkilâtı dahilindeki memurları istediği yerde mutlak olarak istihdama salâhiyet verdiğinden bahsedilerek ita emrinin vizesinde ısrar edilmiş ise de 2450 numaralı teşkilât kanununun altıncı maddesi hükmü merkez ve vilâyetler teşkilâtına aid olup bu maddeye istinaden dış memleketler teşkilâtına dahil bir memurun merkez veya vilâyetlerde istihdamı caiz görülmemekle beraber adı geçen, vazifesine aid tetkikat için memleket dahilinde seyahat etmiş veyahud muvakkaten celbedilmiş olmayıp Irak ajanlığma naklinden beri ve hattâ daha evel bulunduğu Berut ajanlığında dahi mütemadiyen merkezde istihdam edildiği ve bu istihdam keyfiyeti zikrolunan altıncı madde hükmünün memleket dahil ve harici teşkilâta şamil telâki edilmesinden ileri geldiği anlaşılmış olmakla bu hususa dair ita emri İktisad vekâletine taktırir ile iade kılınmıştır. Bu takrire itirazen İktisad vekâletinden yazılan tezkerede Yusuf Saimin merkezde muvakkaten istihdamı vekâlet teşkilât kanununun altıncı maddesine müstenid olmayıp mumaileyhin Irakda deruhte edeceği memuriyetin hüsnü ifasını teminen burada kendisine Türk ofisi yasası mucibince yaptırılması zarurî görülen tetkikat ile alâkadar olduğu ve mart 1937 nihayetine kadar merkezdeki çalışmalarını bitirerek memuriyeti mahalline azimet mecburiyetinde bulunduğu beyanile keyfiyetin bu bakımdan tetkik ve tasvibi talep edilmiş ve bunun üzerine icra kılınan tetkikat neticesinde:

Yusuf Saimin Irak ajanlığında istihdamı key-

11 — İktisad vekâleti teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2450 numaralı kanununun altıncı maddesinde yazılı (taşra) tabiri umum kanunlarımızda ve müteamil olan kullanım tarzımızda eenebi memleketleri ihtiva etmeyip Devlet merkezi haricinde kalan memleket aksamı demek olmasma ve malî kanunların, sarahat olmadıkça, tevsi, suretliie tatbiki gayricaiiz bulunmasma mebni Divanea müttehaz karar yerinde görülmüştür.

fiyetinin teşkilât kanununun 6 nci maddesine müstenid bulunduğu ilk istizaha Türk ofis başkanlığı tarafından verilen cevabda beyan edilmiş ve muamaileyh bu ajanlığa tayininden beri mahalli memuriyetine azimet etmediği gibi bu memuriyete tekaddüm eden Beyrut ajanlığı uhdesinde bulunduğu müddet zarfında da oraya gitmeyerek 1936 senesi ağustosundan beri müstemirren merkezde istihdam kılınmış olup gerek Türkofis başkanlığının yukarıda arzedilen sarih cevabına, gerek vaka ve hadiselerin daha belîğ olan delâlet ve şahadetine nazaran muamaileyhin memuriyetine aid tetkikat için muvakkaten burada alıkonulmuş bir memur mahiyetinde telâkkisine imkân görülmemiş ve zaten Türkofis iç yasasının haricî teşkilâta aid kısmında bu teşkilâta istihdam olunacak memurların iki senede bir aynı ücret ve tahsisatı almak üzere bir ay müddetle memlekete çağırılarak istihsal ve ihraç merkezlerinde seyahat ve tetkikat ile mükellef tutulacakları yazılı olup adı geçenin vaziyeti bu yasaya da tevafuk etmemekte bulunmuş olduğundan ita emrinin vizesine imkân olmadığı tekrar İktisad vekâletine işar kılınmıştır. Bu ikinci işara alınan cevapta Yusuf Saimin 1 - II - 1937 tarihinden itibaren tercümanlar kadrosuna alınmış ve kendisi 1 - XII - 1936 dan itibaren idarî zaruretlere binaen merkezde çalıştırılmış, binaenaleyh, 1 nci ve 2 nci kânunlar için cerimisle istihkak kesbeylemiş olduğu bildirilmiş olmakla keyfiyet bu defa heyeti umumiyede müzakere edildikte: Yusuf Saimin Irak ajanlığına tayininden beri mahalli memuriyetine azimet etmediği gibi bu memuriyete tekaddüm eden Beyrut ajanlığı uhdesinde bulunduğu müddet zarfında da oraya gitmeyerek 1936 senesi ağustosundan beri mütemadiyen merkezde istihdam edildiği anlaşılmış ve şu suretle memuriyetine aid tetkikat ve tahkikat için muvakkaten burada alıkonulmuş bir memur mahiyetinde telâkkisine imkân görülmemiş ve esasen Türkofisi iş yasasının haricî teşkilât kısmında da bu teşkilâta istihdam olunacak memurların iki senede bir aynı ücret ve tahsisatı almak üzere bir ay müddetle memlekete çağırılarak istihsal ve ihraç merkezlerinde seyahat ve tetkikat ile mükellef buldukları yazılı olup muamaileyhin vaziyeti bu yasa hükmüne muvafık ve İktisad vekâleti teşkilât kanununun (6) nci maddesi bu tarzı istihdama müsaid

bulunmamış olmakla 1936 malî yılı birinci ve ikinci kânun istihkaklarına aid ita emirleri vize edilmeyerek 10 - II - 1937 tarihli ve 112620/529 numaralı tezkere ile İktisad vekâletine aide kılınmıştır.

Ayancığın Haremşah köyünden Tütüncü oğullarından Şükriüçlü Memedin ölüm cezasına çarptırılması hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 15/VI/1937 - Sayı : 3631*)

**No.
1005**

Ayancığın Haremşah köyünden Memedoğlu Hüseyini taammüdle öldürmekten suçlu aynı köyden Şükriüçlü 1324 doğumlu Memed hakkında Sinob Ağır ceza mahkemesince hükmedilen ölüm cezasının hafifleştirilmesini veya değiştirilmesini istilzam eden bir sebep görülemediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezanın infazına karar verilmiştir (*Cild 16 - Sayfa : 231 ve Cild 19 - Sayfa : 48,91*).

7 haziran 1937

Keskinin Mahmadlı Balâ köyünden Çavuşoğullarından Osmanoğlu Ömerin ölüm cezasına çarptırılması hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 15/VI/1937 - Sayı : 3631*)

**No.
1006**

Keskinin Halifeli köyünden Tayyaroğlu beçi İzzet ile Kezbanı öldürmekten suçlu Keskinin Mahmadlı Balâ köyünden Çavuşoğullarından Osmanoğlu 1306 doğumlu Ömer hakkında Ankara Ağır ceza mahkemesince verilen ölüm cezasının hafifleştirilmesini veya değiştirilmesini istilzam eden bir sebep görülmediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezanın infazına karar verilmiştir (*Cild 16 - Sayfa : 231 ve Cild 19 - Sayfa : 48, 91*).

7 haziran 1937

Yenişehirin Kızıl köyünden Ahmedoğlu Hüseyinin ölüm cezasına çarptırılması hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 15/VI/1937 - Sayı : 3631)

**No.
1007**

Yenişehirin Kızıl köyünden karısı Fatma ile kain biraderi Hasan ve kain validesi Huriyeyi taammüden öldürmekten suçlu aynı köyden Ali Pehlivanogullarından Ahmedoğlu 1320 doğumlu Hüseyin hakkında Bilecik Ağır ceza mahkemesince verilen ölüm cezasının hafifletilmesini veya değiştirilmesini istilzam eden bir sebep görülemediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezanın infazına karar verilmiştir *(Cild 18 - Sayıfa : 4 ve Cild 19 - Sayıfa : 49,94)*.

7 haziran 1937

Türkiye Büyük Millet Meclisinin İran Meclisine selâm ve muhabbetlerinin bildirilmesine dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 15/VI/1937 - Sayı : 3631)

**No.
1008**

Hükûmetimizle İran Devleti Şehinşahisi arasında aktedilen mukavelelerin kabulü münasebetile Büyük Millet Meclisinin İran Meclisine selâm ve muhabbetlerinin Riyaset makamınca bildirilmesine karar verilmiştir *(Cild 19 - Sayıfa : 105,295)*.

7 haziran 1937

Bazı maddelerden istihlâk vergisi alınması hakkındaki 2731 sayılı kanunun 1 nci maddesinin 5 nci fıkrasının tefsirine mahal olmadığı hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 18/VI/1937 - Sayı : 3634)

**No.
1009**

Gümrük umumî tarifesinin 444 numarasına dahil olan eşya (Levha, yaprak,

şerid, çubuk, boru ve bunların adi maadin veya mevaddı saire ile müretteb olanları diye gösterilmekte ve 558/H numarasına giren eşya da (Bakırdan cereyanı elektrikide müstamel tel ve kablolar diğer madenî tellerle mahlût olanlar da dahildir) diye tariftten sonra üçe ayrılmış ve 1 numarasında: (Lâstik, güta-perka, kâğıt, aspestos ve saire ile tecrid edilmiş). 2 nı marasında (İpek veya sunî ipek ile tecrid edilmiş - mevaddı saire ile mahlût ipekli olanlar da dahil), 3 numarasında: (Tecrid edildikten sonra ayrıca kurşun veya demir borularla veya sair surette mücehhez) şeklinde yazılı bulunmaktadır.

Kanunlarda parantez dahilindeki kayıtların her zaman asıl hükmü takyid etmeyip bazan da hükmî, aslî şumulünü tevsi eylediği ve burada da parantez dahilindeki kayıtların mükellefiyet hükmünü tesis eden asıl fıkra hükmünü sarahaten tevsi eylemiş bulunduğu ve şaved 444 ve 558/H maddelerine giren eşyanın lâstikten mamul olanları mükellefiyete tâbi tutulub ta bunların lâstikten mamul olmayanlarını mükellefiyet harici bırakmak lâzımgelirse hariç bırakılanlar kanunla ayrıca mükellefiyete tâbi tutulmuş olmadıkları için aynı hizmeti gören muhtelif eşyadan bir kısmını mükellefiyete tâbi tutarak diğer kısımlarının hariç bırakılmış olması gibi bir neticeye vâsil olunacağı ve böyle bir netice ise vaznı kanunca kastedilmemiş olacağı tabîî görülmüş olmakla mezkûr maddelerde yazılı bilûmum eşyanın istihlâk resmine tâbi olacağı neticesine varılmış ve bu babta kanun hükmü sarîh olup bu yolda devam etmekte bulunan tatbikat kanununa uygun bulunduğundan ayrıca tefsire mahal olmadığına karar verilmiştir (Cild 13 - Sayfa : 2 ve Cild 19 - Sayfa : 144,176:180).

11 haziran 1937

Kazanç vergisi kanununun 3 ncü maddesinin 5 ve 21 nci fıkrasının tefsirine ihtiyaç olmadığı hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 18/VI/1937 - Sayı : 3634)

No.

1010

2395 sayılı kazanç vergisi kanununun (8) nci maddesinde resmî daire ve müesseselerle bankalara, menafii umumiyeye hâdim cemiyetlere ve imtiyazlı şirketlere karşı girişilen taahhüd bedellerinden bu bedeller ödenirken % 1,5 kazanç vergisi kesilmesinin istisnâî bir muamele olduğumusararh bulunmuş ve bu suretle kanunun bu nevi taahhüd işlerini diğer ticarî ve sınaî işlerden ayrı bir muameleye tâbi tutmuş olmasına ve yine mezkûr kanunun muvakkat 2 nci maddesinin son fıkrasında, teşvikî sanayi kanunundan istifade eden müesseselerin bu kanunun neşrinden evvel vukubulan taahhüdlere hakkında yeni kanun hükmünün değil eski kanun hükümlerinin cari olacağı tasrih edilmiş olmasına ve teşvikî sanayi kanunu ile bu müesseselere temin edilmiş olan muafiyet bu müesseselerin imal ve istihsal edici mahiyetlerine aid ve bunların istihsal sahası içindeki satışları ile mukayyed bulunmasına binaen kazanç vergisi kanununun üçüncü maddesinin 5 nci ve 21 nci fıkraları mucibince kazanç vergisinden muaf tutulan maden ocakları ile sanayi müesseseleri

lerinin sekizinci maddesinin birinci fıkrasında yazılı daire ve müesseselere karşı taahhüdleri vukubulduğu takdirde bu taahhüdeirnden dolayı % 1,5 kazanç vergisi ödemekle mükellef olduklarına ve kanunun bu hükmü karşısında tefsire ihtiyac olmadığına karar verilmiştir (Cild 5 - Sayfa : 8 ve Cild 14 - Sayfa : 96 ve Cild 15 - Sayfa 3 : 6 ve Cild 19 - Sayfa : 144 : 145, 180 : 181).

11 haziran 1937

Kocaeli valisi Hâmid Özkayın Devlet şûrasına müracaat etmesi lüzumu hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 18/VI/1937 - Sayı : 3634)

No.
1011

Arzuhal encümeninin, Kocaeli valisi Hâmid Özkayın 163 numaralı tefsirden istifade etmesi icab ettiğine dair olan 31 - III - 1937 tarih ve 742 numaralı kararı üzerine cereyan eden müzakere neticesinde, adı geçen Hâmid Özkayın bu iş için Devlet şûrasına müracaat ederek hakkını araması lâzım olduğuna karar verilmiştir (Cild 18 - Sayfa : 166 ve Cild 19 - Sayfa : 145,181:185).

11 haziran 1937

Atatürke Kamutayın samimî hislerinin ve teşekkürlerinin sunulmasına dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 18/VI/1937 - Sayı : 3634)

No.
1012

Büyük kurtarıcı Atatürkün, memleketin ziraât kalkınmasına yardım olmak üzere yıllardan beri bizzat uğraşarak yetiştirdikleri çiftlikleri ve içinde bulunan fabrika, hayvanat, alât ve aletlerin kâffesini Hükûmetin; ziraatin inkişaf ve tekâmülü uğrundaki tedbirlerinin muvaffakiyetini kolaylaştırmak gayesile Hazineye ihda buyurdıklarına dair olan haber, Kamutayda derin heyecan uyanıdırınış ve bu lûtuflarından dolayı kendilerine Kamutayın mimnet dolu samimî hislerinin ve derin teşekkürlerinin arzına karar verilmiştir (Cild 19 - Sayfa : 275).

12 haziran 1937

İcra Vekilleri Heyetine itimad beyan olunduğuna dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 17/VI/1937 - Sayı : 3633)

**No.
1013**

Başvekil İsmet İnönü'nün beyanatından sonra, İcra Vekilleri Heyetine 329 reyyle yani mevcudun ittifakile itimad beyan edilmiştir *(Cild 19 - Sayfa : 311: 316,336:338)*.

14 haziran 1937

Meclis içtimasının ikinci teşrinin birinci pazartesi gününe talikına dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 18/VI/1937 - Sayı : 3634)

**No.
1014**

Bu içtima zarfında Hükûmetten gönderilen kanun lâyhaları intaç edilerek elde mühim bir iş kalmamış olduğundan sayın üyelerin intihab dairelerini do-laşmaları ve halkla temasa gelmeleri için Teşkilâtı esasiye kanununun 14 neü maddesi mucibince Meclis içtimasının, her sene davetsiz toplanma tarihi olan ikinciteşrinin birinci gününe talikına karar verilmiştir *(Cild 19 - Sayfa: 316)*.

14 haziran 1937

